

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével.)

BUDAPEST 1934.
Held János könyvnyomdája, II., Mecset-utca 8. Telefon : 53—6—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő : FEKETE LÁSZLÓ Dr. budapesti kir. közjegyző.
Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája : 41.951.

Ál-utóöröklés.

Irta : *Dr. sándorfalvi Pap István*
nyug. Kuriai tanácselnök.

Így nevezem azokat az eseteket, amelyekben vagyónátruházásnál az *utóöröklés* kifejezést helytelenül használták, mert lényegében nem utóöröklés rendelkezésről, nem utóörökös kinevezéséről, nem is halálesetre szóló intézkedésről, hanem tulajdonképpen korlátolt tulajdonjogátruházásról, időhatározással kapcsolatos elidegenítésről van szó. Ilyen esetekben sokszor még előörökös sincs, gyakran nem is az örökhagyó rendelkezésén, hanem az osztályostársak megállapodásán nyugszik az ügylet.

A téves szó-használat, a téves telekkönyvi bejegyzés aztán és az a körülmény, hogy az okirat nem felel meg a halálesetre szóló okiratok alaki kellékeinek, vitákat, hosszadalmas pereket idéz fel.

1. Az 1908. április 29-én 4511/1907. sz. a. elintézett perben az volt az eset, hogy a felek a hagyatéki tárgyaláson a végrendelettől eltérően az egyik örökösnek jutott vagyona egy másik örökös javára, utóöröklést állapítottak meg. A hagyatéki bíróság a hagyatékot ilyen értelemben adta át. Az utóöröklés jogi fogalmából következik, hogy az örökhagyó végintézkedése nélkül utóöröklés nem létesülhet. A Kuria ki is jelenti, hogy utóörököszt csak örökhagyó jelölhet ki; jelen esetben tehát utóöröklésről nem lehet szó; de a téves elnevezés nem érinti a megállapodás érvényét; a megállapodás pedig örökösödési szerződés és mivel a felperes nem jelölte meg tüze-

sándorfalvi Pap István dr.: Ál-utóöröklés.

Králik Árpád dr.: Néhány újabb szemelvény.

Krenner Zoltán dr.: A közjegyzői rendtartás reformja.

(Befejező közlemény.)

Az új nyugdíjrendelet.

Közlemények.

Angyal Béla dr. a pécsi kamara új elnöke.

Pap István cikke.

Halálozás.

Az országos egyesület 1934. évben nem tart vándorgyűlést.

Kamarák közleményei.

A nyelvjogositványhoz szükséges nyelvjártasság igazolásának újabb szabályozása.

A díjmentes hagyatékok értékhatáráról s még valamiről.

A jegyzői magánmunkálatok galériája.

A sikertelen árverés költségei.

Hagyatéktárgyalási díj jelzálogjogi biztosítása.

A birói megbízotti hivatalos iratok másolatai hitelesítésének bélyege

2 Pengő.

Helyreigazítás.

Kihirdetett törvények.

Rendeletok.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Az örökösödési eljárás.

A közjegyzői okiratok alaki kellékei.

Jogtudományi Közlöny.

Helyesbítés.

Jog.

Notariatszeitung.

Magyar Jogi Szemle.

Jogállam.

Polgári Jog.

Magyar Törvénykezés.

Notariatszeitung.

Illetékügyi Útmutató.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

Szerkesztői üzenetek.

tesen az alaki hiányokat, hivatalból pedig nem lehet vizsgálni, a hagyaték átadását megtámadó keresetet elutasítja.

2. A 2858/1909. sz. perben (1909. június 25.) az volt az eset, hogy végrendelet nem volt, a hagyatéki tárgyaláson az örökösök, a fiú és a leány abban egyeztek meg, hogy az ingatlanok a fiú birtokában maradjanak, ha pedig leszármazó nélkül hal meg, úgy a leánytestvér gyermekeire szálljanak. A fiú leszármazó nélkül halván meg, perre került a dolog, mert a leánytestvér gyermekei azt vitatták, hogy ők mint az apa (nagyapa) utóörökösei öröklik az ingatlanokat s mivel a fiú (nagybátyjuk) csak előörökös volt, annak özvegyét nem illeti özvegyi jog. A Kuria kimondta, hogy ez nem utóöröklés esete, tehát az örökhagyó nem az apa, (id. János) hanem a fiú (ifj. János); az ingatlanok a fiú hagyatékához tartoznak s azokra özvegyét özvegyi jog illeti. A hagyatéki tárgyaláson létrejött megegyezés pedig örökösödési szerződés; nincs ugyan meg az alakszerűség, de ez azért közömbös, mert törvényes örökösödés alapján is az alperesek (a leánytestvér gyermekei) örökölnének (ágiöröklés).

A Kuria tehát a hagyatéki tárgyaláson létrejött megegyezést úgy az 1. sz., mint a 2. sz. esetben örökösödési szerződésnek minősítette; az alakszerűség hiánya pedig ezekben az esetekben közömbös volt, mert a helyzet olyan volt, hogy a Kuria által felhozott indokból anélkül is érvényesült a felek megegyezése, akaratára. Látni fogjuk hátrább, hogy a Kuria nem maradt ennél az álláspontonál; nem maradhatott, mert, ha az 1. sz. esetben a felperes felhozta volna az alaki hiányokat, a megállapodás nem állhatott volna meg; a 2. sz. esetben pedig, ha nem ugyanazok lennének a törvénynél fogva az öröklésre hivatottak, akik a szerződés szerint u. n. utóörökösök — mint ebben az esetben — úgy már nem lehetne közömbös az alakszerűség hiánya. Azért később a Kuria azt az álláspontot foglalta el, hogy az ilyen szerződés nem halálesetre szóló, hanem élők közt létrejött szerződés.

3. A 841/1914. (szeptember 9.) sz. esetben azonban a Kuria még nem ezen az alapon döntött. Ajándékozási szerződésről volt szó, melyben az ajándékozó utóöröklési jogot kötött ki harmadik személy javára. A Kuria kimondta, hogy ez halálesetre szóló intézkedés, tehát végrendeleti alakszerűség szükséges.

4. A 6795/1926. (1928. március 13.) sz. perben újra kimondja a Kuria, hogy utóöröklési jogot csak örökhagyó rendelhet. Az eset az volt, hogy az apa hagyatéka felett a három gyermek úgy egyezett meg, hogy az Erzsi részére (Erzsi beteges volt) a két fiút

utóöröklési jog illeti. A Kuria kimondta, hogy ez csak *téves megjelölés*; ez nem utóöröklési jog; de nem is az Erzsi után való öröklést rendezték, hanem az atyjuk *hagyatékára vonatkozó öröklés kérdését* rendezték úgy, hogy a hagyaték az Erzsi *haláláig* mindhármuké, az Erzsi *halálától* pedig a két fiúé; ez pedig csak *időpont*, amelytől kezdve a két fiút illeti a tulajdonjog; ehhez alakosság nem kell és ezzel szemben Erzsi nem végrendeletre volt az ő egyharmadáról.

5. 20/1928. december 11. A végrendeletben nincs szó utóöröklési jogról, a hagyatéki tárgyaláson azonban az örökösök osztályegyeséget kötöttek, amely szerint a felperes kapja az ingatlanokat utóöröklési joggal terhelve, saját gyermekei, az alperesek javára. A Kuria kimondta, hogy utóöröklési jogot csak végrendeletben lehet rendelni; de ez nem is utóöröklési jog kikötése, (helytelen elnevezés), hanem az értelme az, hogy az örökhagyó után az öröklést a felperes és gyermekei *egymásközt* akként rendezték, hogy az örökség a felperes haláláig őt, innen kezdve pedig a a gyermekeit illesse. Az osztályegyeség tehát megáll; nem halálesetre szóló, mert *nem a felperes után való öröklést rendezi*; tehát végrendeleti kellék nem szükséges. A telekkönyvi bejegyzés nem felel meg az egyesség jogi tartalmának, mert utóöröklés van bejegyezve, de ez hatásában azonos. A gyermekek már *megszerezték* (élők között) a tulajdonjogot a felperes halálától kezdődő hatállyal; tehát arra az esetre, ha valamelyik gyermek a felperes előtt meghalna, nem üresedésről lesz szó, tehát a *növedék jog* szabálya nem alkalmazható.

6. 3952/1929. (1931. márc. 17.) József átruházta a vagyonát Istvánra, úgy, hogy ennek halálával a vagyon az István fiáé legyen. Ez élők közt létrejött rendelkezés, tehát végrendeleti alak nem kell; nem *utóöröklés rendelés* (bár a szerződés ezt a kifejezést használja), hanem *időponttal* korlátozott tulajdonjog átruházás, amelyben az átruházó a vagyont István haláláig reá Istvánra, onnan kezdve annak fiára, ruházta tulajdonjoggal.

7. 3520/1930. (1932. nov. 16.) Az apa hagyatékára osztályegyeséget kötöttek az örökösök, amelyben az anya is osztály alá bocsátotta az ő részét; az egyik gyermek az alperes az ő részének felére haszonélvezeti jogot engedett az anyjának s az anya az ő részére *utóöröklési jogot* adott az alperesnek. Ez nem utóöröklési jog, hanem *időpont*; a tulajdonjog az anya halálától kezdve az alperest illeti. A telekkönyvi rendtart. 131. §-a szerint kellett volna bekebelezni. Az ügylet tehát nem halálesetre szóló.

Még több hasonló eset fordult elő. Elégnek tartottam ezeket ismertetni, amelyekből látjuk, hogy a Kuriát mindig az vezette, hogy a téves elnevezésből és ezzel kapcsolatban az alakszerűség hiányából s a téves telekkönyvi bejegyzésből felmerülő zavaró mellékkérdésektől megtisztítva, a felek valódi akaratának megfelelően oldja meg a vitát.

Tisztán állott ekként a Kuria előtt, hogy ezekben az esetekben nem utóöröklésről van szó (nem is lehet) és így a döntés megfelelt az anyagi igazságnak, amidőn a Kuria fenntartotta az ügylet érvényét, hatályát. Csak egy esetet találunk a felsoroltak közt, amelyben az eredmény nem megnyugtató; a 3 számú esetben ugyanis, amelynél az ajándékozó úgy ajándékozta a vagyont az ajándékozottnak, hogy *ennek halála esetére utóöröklési jog* illesse N. N-et, az utóbbi intézkedést a Kuria halálesetre szólónak minősítette s ennek következtében, mivel az alakszerűség hiányzott, a vagyont nem ítélte meg N. N-nek. Nyilvánvaló a 4—7. sz. ismertetett határozatokban elfoglalt álláspontból, hogy az eredmény téves; mert az ajándékozó, a rendelkező *nem a maga halála esetére*, hanem *a megajándékozott halála esetére* intézkedett így; ez tehát az ajándékozónak nem végintézkedése, mert végintézkedés (halál esetére szóló rendelkezés) csak az, amit a rendelkező *a maga halála esetére* tesz és éppen azért kell az ilyen intézkedést szigorúbb alakszerűséggel támogatni, körülbástyázni, mert amikor az ilyen intézkedés hatályba lép (az örökhagyó halálával), akkor az, aki az intézkedést tette, már nem él, őt tehát aki legautentikusabb volna erre — már nem lehet meghallgatni az intézkedés mikéntje, körülményei, értelme felől. De a tárgyalt esetben az ajándékozó az ajándékozás hatályát nem kötötte a maga halálához, hanem átadta az ajándék tárgyának tulajdonát a megajándékozottnak; a szerződés tehát *élők közt* kötött szerződés, amelyhez alakszerűség nem volt szükséges. A szerződésnek csak egy kikötése van, amely halálesetére szól, de nem a rendelkező, hanem a megajándékozott halála esetére, amennyiben a tévesen használt utóöröklés kifejezéssel azt rendeli az ajándékozó, hogy erre az esetre az ajándékozás tárgya harmadik személyre száll. Ez azonban csak *időpont*, amely azt jelenti, hogy a tulajdonjog az ajándékozottat illeti, amíg él; azontúl a harmadik személyt. A szerződés tehát, amennyiben abban a harmadik személy is részt vett, *vele is* kötött szerződés, amennyiben pedig részt nem vett, *ebben* a részben harmadik személy javára kötött szerződés. Egyébiránt ennél az esetnél még azt is figyelembe lehet venni,

hogy az ajándékozott az ajándékot úgy fogadta el s úgy kapta meg, (olyan feltétellel), hogy az bizonyos esetben a harmadik személyre szálljon, ő tehát mint szerződő fél nem is hivatkozhatik arra, hogy nincs alaki kellék. Az 1. és 2. sz. esetben a Kuria — mint láttuk — a per körülményeinél fogva kiszolgáltathatta az anyagi igazságot; de ez nem történhetett volna meg más körülmények közt, mert a Kuria az ügyletet örökösödési szerződésnek minősítette; már pedig a jogi helyzet ezeknél is ugyanaz, mint a 4—7 sz. a felsorolt későbbi eseteknél, amelyekben a Kuria már csak azt az álláspontot foglalta el, hogy nem halálesetre szóló, hanem élők közt kötött ügylet jött létre.

Kitűnik a fentebbiekből, hogy utóöröklési jogot csak az örökhagyó rendelhet végintézkedésben és ha az örökhagyó hagyatékának rendezése folyamán az örökösök egymás közt akként egyeznek meg, hogy valakit *utóöröklési jog* illessen, úgy ezt a kifejezést tévesen használják, amiből nem keletkezik, nem keletkezhetik utóöröklési jog, hanem élők közt megszerzett s a meghatározott időponttól (haláltól) kezdődő tulajdonjog és az ilyen tulajdonjogot, amelyet a megjelölt személy már megis szerzett, a telekkönyvben a telekkönyvi rendtartás 131. §-a szerint kell bejegyezni. E §. ugyanis arról szól, hogy ha valamely jog szerzése, tartama vagy elenyészte valamely feltételtől, fenntartástól, *időponttól*, stb. függ, ez a bejegyzésben világosan kifejezendő.

Az ismertetett esetek telekkönyvi bejegyzése nyilván ez alá a rendelkezés alá esik.

Igen természetes, hogy ha az ilyen esetekben a jogkérdést a maga mivoltába állítottuk be, úgy a még felmerülhető kérdések megoldása is egyszerűvé válik és helyes eredményre vezet. Így különösen, ha az u. n. utóörökös, az álutóörökös meghal az álelőörökös előtt, felmerül a kérdés, mi lesz a jogi helyzet?

Tudjuk, hogy ha az utóörökös az előörökös előtt meghal, úgy az utóöröklés rendszerint megszűnik, rendszerint, mert kivétel az az eset, ha a végrendelet szerint az utóöröklés az utóörökösül kinevezett személy örököseire is kiterjed, vagy ha azt a vélelmet kell alkalmazni, hogy az utóöröklés kiterjed az utóörökös gyermekeire (hallgatag helyettesítés).

De a felsorolt és hasonló esetekben — mint láttuk — nem utóöröklésről van szó, hanem élők közt létrejött és *időponttal korlátozott* tulajdon-átruházásról. Ebből pedig következik, hogy az, akit a tulajdonjog az előtte álló tulajdonos halálától megillet, már a szerződés létrejöttével megszerezte élők közt a tulajdonjogot az

előtte állónak halálától kezdődő hatállyal, tehát az mint időponttal korlátolt *megszerzett* tulajdonjog feltétlenül átszáll az ő örökösire. A 3. számú esetben A. az ingatlant B.-nek ajándékozta azzal, hogy B. után *útöröklés* illesse C.-t, ezt helyes fogalmazásban így kellene írni: A. az ingatlant B.-nek ajándékozta amíg B. él, B. halálától kezdve pedig C.-nek. Tehát ha C. meghal B. előtt, B. halálától a tulajdon C. örökösét illeti. Az 5. számú esetről, ahol a gyermekek voltak az árutörökösök, a Kúriának alkalma volt kimondani, hogy arra az esetre, ha valamelyik közülök a felperes előtt meghal, nem üresedésről lesz szó, tehát a növedékjog szabálya nem alkalmazható, mert a gyermekek már megszerzték a tulajdonjogot.

Még csak annyit kívánok megjegyezni, — ez nem is tartozik szorosán ide — hogy különösen a vagyon átruházásnál, ajándékozási szerződéseknél igen gyakran első tekintetre nehéz felismerni, hogy élők közt létrejött vagy halálesetre szóló ajándékozásról van-e szó. Azt kell vizsgálnunk, hogy a szerződés tartalmából meg lehet-e állapítani, hogy az ajándékozás csak arra az esetre szól, ha az ajándékozott túléli az ajándékozót, ha igen, úgy az ajándékozás halálesetre szól, ellenkező esetben élők közt kötött ügylet jött létre, pld. A. az ingatlant B.-nek ajándékozta, de a tulajdonjogot a te-lekkönyvben haláláig magának fenntartja.

Néhány újabb szemelvény.*

Közreadja: *Králik Árpád dr.*
budapesti kir. közjegyző.

4. Egy halva született végrendeleti forma. Rajtam kívül bizonyára más jogásznak is feltűnt, hogy mily ritkán találkozunk az életben az 1876. XVI. t. c. 32. §-a alapján készült kedvezményes végrendelettel. Nekem 46 évi közjegyzői gyakorlatom alatt csak egyetlenegyszer volt szerencsém, jobban mondva szerencsétlenségem, vele találkozni, holott legalább tizenötezer hagyatéki ügygel volt dolgom. Ez a fenthivatkozott törvényhely ugyanis kevesebb alak-szerűséget ír elő a végrendeletre abban az esetben, ha abban házastárs és az egyenes leszármazók részesítéséről van szó, lévén ilyen esetben elegendő, ha azt a végintézkedő sajátkezüleg írja és sajátkezüleg aláírja. A törvényhozó azt gondolta, hogy meg kell könnyíteni a végrendelező utolsó akaratának nyilvánítását, mert a

* Az 1-3 szemelvényeket l. e közlöny ez évi 1. számában (14-18. old.).

tanuk előteremtése fáradságos és a végrendelezési aktus főképp idegen környezetben mindig bizonyos izgalmat vált ki. Indokolásul azt is olvashatjuk, hogy a legközelebbi családtagokról lévén szó, — *teneatis risum amici!* — kevesebb garanciára van szükség, mintha idegenekről van szó. Hogy mennyire téves ez a kiindulás, arról ma már felesleges is beszélni, amikor jól tudjuk, hogy rokoni vagy házastársi kapcsolatok esetében minél több alakszerűsége, megfontoltságra és nagyobb ünnepélyességre van szükség.

Szólani kívánok tehát az 1876. évi XVI. törvénycikk 32. §-ában szabályozott kiváltságos végrendeletekről, mely törvényhely szószerint így hangzik: „Azon végrendelet, melyben leszarmazó egyenes örökösök és házastárs javára tételik intézkedés, alaki kel-lékek tekintetében akkor is érvényes, ha azt a végrendelező egész terjedelmében önkezüleg írta és aláírta. Az ily végrendeletben fog-lalt más személyek javára szóló intézkedések hatállyal nem bírnak.“

Az idézett szöveg már első tekintetre is hiányos és homályos, mert nem hihető, hogy a törvényhozó csakugyan azt akarta volna, hogy ez a kiváltságos végrendelet csak akkor foghat helyet, ha a házastárs „és“ az egyenes leszarmazók részesítését foglalja magában. Hátha a házastárs már nincsen életben, vagy a leszarmazók mind elhaltak, vagy ilyenek sohasem is voltak, akkor már ki is van zárva a kedvezményes formájú végrendelezés lehetősége? Nem valószínű a törvényhozónak ez a szándéka. Ez a szövegrész mindenesetre ki lett volna bővítendő az iménti lehetőségeknek igenlő vagy kizáró elintézésével, de azt sem lehet biztosan tudni, hogy *valamennyi* törvényileg érdekelt leszarmazót kell-e vagy sem részesíteni.

De még tökéletlenebbnek találom e szónak: „javára“ használátát. A „javára“ szó kétségkívül előnyt — kedvezményt — jelent. Már pedig még Einstein nélkül is mindenki tudja, hogy ami megosztáskor az egyik érdekelt félnek előnyt, az a másiknak rendszerint hátrányt jelent. Nemde, ha az érdekeltég köréből bárki a törvényadta kereteken túl részesül valami előnyben, nem lesz mondható, legalább a többi érdekeltre nézve, hogy az ilyen intézkedés előnyüket szolgálja, vagyis „javukra“ szólna? Még talán plasztikusabb ennek a szerencsétlen „javára“ szónak kételyt rejtő mivolta, ha a végrendelező módosítja alapvégrendeletét, azaz fiókvégrendeletet csinál (és tegyük hozzá, megint kiváltságos formában) s ebben a fiókvégrendeletben akként módosítja alap-végrendeletét, hogy az többekre, vagy legalább egyre nézve ked-vezőtlenebb lesz, mint az alapvégrendeletbeli, rájuk vonatkozó

intézkedés. A bíró bizonyára akként magyarázná az esetet, hogy a végrendelet hatálybantartása érdekében nem törődne a nem szabatos „javára“ kifejezéssel és csak ahhoz kötné a kiváltságos végintézkedés érvényességét, hogy abban a házastárs és az egyenes leszármazók valamennyien *valamiképen* részesítve legyenek, annak közelebbi bírálata nélkül, hogy kire nézve előnyösek, vagy hátrányosak annak intézkedései.

Nyilvánvaló, hogy a törvényszöveg tökéletlensége miatt a kiváltságos végrendeletnek most tárgyalt alakját jóformán soha és senki sem veszi igénybe, nehogy a jogutódokat vitáknak és pereknek tegye ki.

Bizonyára ezért és mert immár mindenki belátja, hogy főképp a házastársakat és a leszármazókat érdeklő viszonyok rendezése minél szigorúbb formát s minél több alakszerűséget indokol, — az 1928-ik évi magánjogi Tervezet az itt tárgyalt kiváltságos végrendeleti formával egyáltalában nem is foglalkozik, azaz mellőzi ezt a formát, mint szükségtelent, sőt egyenesen veszedelmes végintézkedési alakot.

5. Az osztályrabocsátási kérdés egyik részletproblemájának fejlődése. 46 éves joggyakorlatomon retrospectív szemlét tartva, azt tapasztaltam, hogy sok éven keresztül a bírói határozatokban megnyilvánuló jogi felfogás szerint az alkalmi és csekélyebb jelentőségű egyéb ajándékozásoktól, az eltartási, iskoláztatási és segélyezési kiadásoktól eltekintve a többi úgynevezett előrekapott ajándékok (ingyenes juttatások) az ajándékozó szülő, illetőleg nagyszülő elhunytakor, a hagyatéki vagyon megosztása alkalmával, — összhangban a laikus és jogászi közfelfogással, — a megajándékozott ivadék által a törvényes öröklés keretében (de a kötelesrész kiszámításakor is), osztályrabocsátandók és az előrekapott érték az illető ivadéknak, hacsak *nem volt az ellenkezője kikötve*, osztályrészébe és illetve kötelesrészébe beszámítandó azaz betudandó. Ismétlem: ilyen volt a közfelfogás és így vélekedett és tanított még az 1902-ben megjelent, köztekintélynek örvendő Zlinszky-Reiner-féle magánjogi tankönyv is. (1141. old.) Az ezt követő években azonban — sejtelmem szerint idegen jogrendszerek befolyása alatt — ellenkező gyakorlat kezdett meghonosodni és rohamosan elterjedni, annyiban, hogy eltekintve a hozománytól és a kelengyétől s még néhány esettől, kikötés hiányában bíróságaink *nem tartották és sokszor még ma sem tartják beszámítandónak* az előrekapott értéket. És a külföldön azt sem tartják megengedhe-

tőnek, hogy az ajándékozó — későbbi örökhagyó — a kikötést valamely törvényszerű formában utólag elrendelhesse.

Visszatérve a dolog lényegére megállapítható, hogy kivált a 304. sz. E. H. óta általánosan az a felfogás érvényesült, hogy a szóbanlévő ajándékozás magában foglalja a kikötés elengedését. Ezek után felállíthatjuk a problémát: mi a helyes, józan és a magyar jogi közvéleménynek megfelelő:

a) az, hogy az ajándéku előkapott vagyontárgy értéke rendszerint osztályrabocsátandó-e, eltekintve a mondott kivételektől, — még akkor is, ha az illető ajándékozási ügylet létrejöttkor nem lett kikötve a beszámítás s nem is történik említés a beszámítás kérdésében, vagy az-e,

b) ha rendszerint csak kikötés esetében foglalhat helyet az osztályrabocsátási kötelezettség?

A kérdést bölcsen úgy a jogászság, mint a laikus közönség teljes megalégedésére elintézte végül! az 1928. évi magánjogi tervezet 2142—2143. §§-aiban, amelyek előírják, hogy „*hogy osztályra kell bocsátani az örökhagyótól ingyenes jogügylettel kapott minden olyan adományt, amelyet az örökös egyenesen osztályba kapott, továbbá, melyet az örökös kiházásításra, önálló háztartásra, hivatás vagy üzlet kezdésére, illetve folytatására kapott, anélkül, hogy az örökhagyó az adományozáskor az osztályrabocsátást elengedte volna, vagy amelyről tárgyánál, céljánál, mennyiségénél vagy egyéb körülményeinél fogva, fel kell tenni, hogy az örökhagyó osztályba kívánta adni etc., etc.*“ Így tehát az a) pontbeli felfogás győzött.

Reméljük, hogy miként az Országbírói értekezlet a törvényhozó hatalom kifejezett elismerése nélkül jogforrássá lett, így lesz fokozatosan, mielőtt kifejezetten törvényerőt kap, a *Tervezet* is s nevezetesen annak idézett szabálya általános gyakorlati követést és szentesítést fog nyerni.

6. Egy másik, ugyancsak nehezen megoldható osztályrabocsátási kérdés. Az ivadéknak előreadott s illetőleg általa előrekapott ajándéknak értékeléséről lesz itt szó. Az osztrák, a német és a svájci törvényhozó és ennek nyomán a vonatkozó jogtudomány, valamint a bírói joggyakorlat és a mi eddigi bírói gyakorlatunk is kevés skrupulussal a híres gordiusi csomó elvágását követvén példa gyanánt, elvül felállította és azt követi is, hogy az előrekapott vagyontárgy értéke az legyen, ami volt az adományozás idejében.

Ne méltóztassék szerénytelenségnek mondani, ha én 46 évi jogi tapasztalataim nyomán ki merem mondani, hogy ez egy tulságosan megmerevített jogszabály, amely már elég sok sérelmet okozott. Az élet ugyanis forgandó, *panta rhei*, legfőképp az újabbkori gazdasági történet aránylag rövid időközökben óriási változásokat, mondhatni kilengéseket mutat fel, amelyeknél fogva a szóbanlévő értékelési mód konok alkalmazása okvetlenül igazságtalanságokra vezet. Ellentmond az a matematika és logika törvényeinek is, amikor különböző időkben felállított értékmennyiségek, mintha egyforma kvalitások lennének, — összeadatnak, kivonatnak egymásból és végül felosztatnak.

De filozofálás helyett inkább álljon itt a következő saját praxisomban előfordult eset:

U. apa 30 holdnyi egyforma minőségű, holdankint 1000 P., összesen 30.000 P. értékű szántóföldjéből (más vagyon nincs.) A. nevű leányának, amidőn fiatalon férjhez megy, 10 holdat 10.000 P. értékben ajándékba adott.

U. apa 15 év múlva végrendelet nélkül elhalt s maradt utána a jelzett 30 holdból 20 hold; azonban a föld értéke 100%-kal időközben emelkedvén, a 20 holdnyi hagyatéki vagyon értéke osztóskor felment 40.000 P-re

Törvényes osztálynak lévén helye, az A. leány által kapott 10 hold értéke változatlanul az adományozáskori 10.000 P. értékben veendő fel, minélfogva a felosztandó összeg eszményileg 50.000 P.

amiből az A. B. C. gyermekek mindegyikének egyenlő 16.666·67 P. jut, amely alapon A. leány (kissé rosszhiszemű, de makacs nő vala) a 15 év előtt kapott 10 hold akkori . . . 10.000 P. értékéhez pótlásul még 6.666 P. 67 f-t

követelt B. és C. nevű hugaitól, hogy így az ő osztályrésze is 16.666 P. 67 f-t tegyen ki, holott ezek szerint:

úgy B., mint C. a maga hagyatéki . . . 20.000 P. részéből kénytelen volt még egyenkint . . . 3.333 P. 33 f-t

A.-nak kifizetni és nekik csupán 16.666 P. 67 f.

maradt egyenkint, holott A. kedves testvérnénjük máris előre kapott 10 holdat, aminek osztóskori értéke 20.000 P. és hugaitól kapott még osztálykor 6.666 P. 67 f-t

összesen kapott tehát 26.666 P. 67 f-t.

Ugy-e, hogy ez nem igazság?

Nem akarván hosszadalmas lenni, mellőzöm egyéb példa felhozását és e helyett inkább itt is reá mutatok magánjogi Tervezetünk 2148. bölcs szakaszára, mely nem respektálja a merev érinthetlen értékelési tabuszabályt, de az idő múlását figyelembe venni rendeli, mint fontos érték-változtató tényezőt. — Bizonyára bíróságaink is követendik a Tervezetet!

A közjegyzői rendtartás reformja.*

Irta: Krenner Zoltán dr.

(Befejező közlemény.)

XI. A közjegyzői szolgálat folytonosságát biztosító közjegyző-helyettesek existenciájának megmentése érdekében az 1874. XXXV. t. c. 2. §-ának eredeti szövegben való visszaállítása szükséges, az 1886. VII. t. c. 1. §-ának egyidejű hatályon kívül helyezésével úgy, hogy a törvény életbelépésének napjától kezdve csak az nevezhető ki közjegyzővé, aki az egyéb kivánalmakon felül két évi, a kinevezést közvetlenül megelőző időben megszakítás nélküli közjegyzőhelyettesi gyakorlatot kimutat.

A közjegyzői törvény novellája elismeri, hogy a közjegyzői intézmény fejlődéséhez és megszilárdulásához megkívántató eszközök megadva nincsenek, az intézmény korlátolt hatáskörrel lett életbe léptetve s ezért a hozzá fűzött remények csak részben valósultak meg, annak dacára, hogy a tapasztalat a közjegyzőség életképességét igazolta. A törvény célja tehát „az 1874. XXXV. t. c-et oly irányban módosítani, illetve kiegészíteni, hogy a közjegyzői intézmény megszilárdítását és fejlődését gátló intézkedések megszüntetessenek, ezt a *többi között* az által kívánja elérni, hogy a közönség nagyobb megterhelése nélkül több ügyet utalván a kir. közjegyzőkhöz, azok helyzetét ez által javítja.“ Az ami helyes elv volt ezelőtt ötven esztendővel, ma is helyes: az intézményt a mondott irányokban tovább kell fejleszteni, egyszersmint a helyzet javítása érdekében megtenni azt, ami a „*többi között*“ szavakban benne van, a színvonalat emelni s nem annak a felfogásnak helyt adni, hogy a közjegyzői hivatás kifogástalan teljesítéséhez a kinevezéskor érvényesített összeköttetéseken felül más kellék meg nem kívántatik s ezt a hivatást a más pályán nem boldogult egyén elsőrendűen betöltheti.

* Előző közlemények az 1934. évi 2., 3., 4., 5. számokban jelentek meg.

Sürgős feladat annak az ellentmondásnak megszüntetése, mely az 1886: VII. t. c. intézkedései és indokolása között van. A mai képességek igazolása nélküli kinevezési rendszer mellett igazán nem érthető meg az indokolás e szavai „a legtöbb törvényhozás a közjegyzői állás elnyeréséhez az elméleti és gyakorlati képesség egy bizonyos fokának kimutatását kívánja meg... a közjegyzőnek úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból oly képesítéssel kell bírnia... hogy az általa felvett okiratok bonyodalmas perek tárgyát ne képezzék... mert... a közjegyző ténykedésével elkövetett hibákat... semmiféle jogorvoslással nem tehetni jóvá...” Be kell látni, hogy ezt a novelláris módosítást helytelenül hozták meg.

Helytelen törvényi intézkedések megtartása Széchenyi szerint nem egyéb, mint holtak uralmának állandó biztosítása az élők felett. Az 1886: VII. t.c.-et a szakképzett közjegyzőhelyettesi kar számbeli csekély volta teremtette meg, ez indokolhatta meg az ügyvédi és bírói karból való átlépés megkönnyítését s a szakminősítés eltörlését.

Minthogy azonban az akkori törvényt előhívó jogi közszükséglet, a hasznosság és célszerűség követelményei már nem állanak fenn, ma számbelileg és minősítés szempontjából is megfelelő számú pályázó jelentkezik a helyettesi karból, így a törvény alapindoka megszűnt. Most a jogi közszükségletet a mai tényleges igényekkel és állapottal kell összhangzásba hozni. Ma a helyzet az, hogy a közjegyzői törvény reformja s a hatáskör kiterjesztése elkerülhetetlen, ez pedig szükségessé tesz egy szakképzett, a succrescentiát teljesítő helyettesi kart, ma bőséges tapasztalatok vannak, hogy a közjegyzői kar nemesítésére a más foglalkozási ágakból való áthelyezésekkel szükség nincsen, ma általános kívánság a közjegyzői intézménynek zárt testületté való alakítása, az enyhített numerus clausus, mely ténylegesen csak két esztendeig áll fenn más foglalkozást üzőkkel szemben s két esztendő múlva automatikusan megszűnt. Nincsen egyetlen foglalkozás, mely nem kívánná meg a szakképzettség igazolását s ettől a szakminősítéstől való eltekintés csak a közjegyzői hivatás igazi feladatainak félreismeréséből származik.

XII. A kamarák, mint a közjegyzők önkormányzati testületei bizonyos és az eddigi gyakorlattal szemben valóságosan teljesítendő állami ellenőrzés mellett intézzék az egyes közjegyzők és a testület feletti igazgatást és felügyeletet. A közjegyzői állás meg-

üresedése és a közjegyzőnél levő értékek igazolt veszélyeztettsége esetén a kamara gondoskodjon a közjegyzői iroda ideiglenes biztosításáról, az iroda átadás és átvétel a kamara felügyelete és közbenjárása mellett történjen, a kinevezett közjegyző a kamara előtt tegyen esküt, az iroda megnyitásának időpontját a kamara közölje és sürgős esetekben is csak a kamara függeszthesse fel a közjegyzőt. A megüresedett állások betöltésénél az önkormányzati jog intenzívebbé tétele érdekében és a ma érvényben levő minősítés céljával egybehangzóan a kamara kijelölési jogát a miniszter respektálni tartozik s a kijelöléstől csak akkor térhet el — minisztertanácsi határozat alapján — ha kivételesen nem a közjegyzői karból választja ki a kinevezendő személyt. Egyszerűsítendő az állandó helyettes működésének és ügyködésének bejelentése. A közjegyzői szolgálat folytonosságának biztosítása érdekében a kamara a hosszú időn át személyesen nem működő közjegyző hivatali teendőiben való gátlásának okát megvizsgálni tartozik s ha megfelelően szervezendő eljárás útján megállapítást nyer, hogy a közjegyző testi vagy szellemi fogyatkozása miatt hivatalának ellátására képtelen, úgy a kényszer-nyugdíjazási eljárás megindításáról gondoskodik; ha pedig a közjegyző a kinevezéskor megkivánt feltételek valamelyikének meg nem felel (csőd, gondnokság) a fegyelmi eljárást megindítja. Az évenkénti hivatal vizsgálatnak behatónak, részletesnek és az okiratok tartalmi részére is kiterjedőnek kell lenni. A kamara gyakorolja autonom alapon a fegyelmi biráskodást, határozatát a Kuria közjegyző taggal kibővített kisebb fegyelmi tanácsában vizsgálja felül.

XIII. A közjegyzői hivatással járó felelősség kérdésének pontos és kimerítő szabályozása a reform egyik legfontosabb feladata. Túlságosan általánosító az a meghatározás, hogy a közjegyző a törvényben megállapított szabályok pontos megtartásáért felelős. A felelősség szempontjából releváns a közjegyzői hatáskörök szerinti tagolás, szétválasztás. A magánjogi felelősség megállapítható, ha a tanúsítás iránt megkereső félnek a közjegyző helytelen tanácsokat ad, ha olyan jogcselekmények megtételére utasítja, melyeket a fél tanácsa nélkül meg nem tett volna, ha az okiratot helytelenül fogalmazza meg, ha a jogszabályokat szándékosan vagy vétkes gondatlansággal tévesen értelmezi, ha lényeges és döntő körülmények tanúsítását elmulasztja, ha a fél nyilatkozatát tévesen tanúsítja, általában tehát akkor, ha nem a jó közjegyző gondosságával járt el. Növekedik felelőssége az eljárás alakszerűségének és az

okirat kellékeinek tekintetében. Ugyancsak egyedül a magánjogi felelősség állapítható meg a tisztán magánmegbízotti hatáskörre tartozó teendők körül elkövetett mulasztásai tekintetében.

A közjegyző fegyelmi felelőssége a bírákéhoz hasonlóan legyen megállapítva s így a fegyelmi eljárásnak a bírákra vonatkozólag bejelentett új kodifikálása és az alkotandó új bírói fegyelmi jog a megfelelő és szükséges módosításokkal terjesztessék ki a közjegyzőkre is. Az alapelv az, hogy a kamarák örködnek a közjegyzői teendők szabályos elvégzése felett, a közjegyzők magatartását ellenőrzik és a fegyelem és rend ellen elkövetett vétségeket megtorolják. A közjegyző magatartása a közjegyzői állásnak és a kari tekintélynek megfelelő legyen, magánélete pedig az erkölcsi követelményekkel összhangzó. A közjegyző által igényelhető közbecsülést nem csupán az általános erkölcsi színvonalhoz, hanem a közjegyzői gyakorlat különös viszonyaihoz való alkalmazkodás szerzi meg. A fegyelmi felelősségnél irányadó első szempont tehát az erkölcsi, a második a szolgálati. A közjegyzői szolgálatból folyó köteleességeknek és a törvényes eljárási szabályoknak megsértése fegyelmi fenyítés alá esik.

A fegyelmi felelősség független, esetleg párhuzamos, a magánjogi, illetőleg büntetőjogi felelősséggel, mely utóbbi tekintetében a reformnak teendője nincsen; ellenben a fegyelmi büntetések fokozatainak revíziója elmaradhatatlan s az elmozdításnak pontosabb taxációja. A kamarák autonomiájának biztosítása a fegyelmi jog terén viszont megkívánja az eljárás gyorsításának, gyors lefolytatásának és gyors befejezésének intézményes biztosítását.

Szükséges a vagyoni felelősség törvényes feltételeinek részletes szabályozása. Ma a kártérítési kötelezettség jogalapja határozatlan, ma a legkisebb köteleességsértés is kártérítési alap. A közjegyző elleni kártérítési per megindításának feltétele a közjegyző felelősségének fegyelmi úton való megállapítása legyen. Határozottan meg kell állapítani és meghatározni a gondatlanságból eredő vagyoni felelősség eseteit, csak a hivatali köteleességek szándékos vagy súlyos megszegése szülhet kártérítésre alapul szolgáló vagyoni felelősséget.

A közjegyzői intézmény multja és történeti fejlődése, a középkorban fontos és elterjedt igazgatási szerepe, általános érvényű, országok határaitól és államfők önkényétől nem korlátolt privilégiuma, egyházi és világi hatalmak legfontosabb kormányzati ténykedéseit, bullákat, törvények kihirdetését, béketárgyalások jegyző-

könyveit, államszerződéseket (nálunk Csák Máté jegyző után ismeri el királyának Károly Róbertet) fejedelmek megválasztását és koronázását tanusítható hatásköre megannyi bizonyítékai egykori jelentőségének és később az intézmény valódi céljával ellentétes irányának. A jogfejlődés általános irányzata ellenére a magyar közjegyzőség, az igazságügyi szükségletek összeségét figyelembe nem véve és ahhoz nem igazodva marad vissza s áll egy helyben messze tekintő gondolat nélkül. A kamarák felterjesztései, az egyesület határozatai, az egyes közjegyzők tudományos munkái nem tudják feltartani a bürokratikus gyámkodás szellemének irányítását, a közjegyzői hatáskörnek kifejezetten és közvetett utakon való szűkebbre szorítását, nem tudják érvényesíteni a valódi rendeltetést, az intézményben megtestesülő eszmét, a vele járó előnyöket, nem tudják elérni bizonyos jogszolgáltatási teendőknek a közjegyzői intézmény érdekében az állami ellátás köréből való kibocsátását.

Nem lankadó, szívós és kitartó munkával meg lehet és meg kell valósítani az intézmény ősi és eredeti célját. Ez annál is inkább eredményt ígérő munka, mert nem akarunk meghódítani új működési területeket, hanem visszaszerezni azt, ami minket megillet.

Intézményünk szervezete szerint és jogszolgáltatási viszonylatai szerint is visszafejlesztve ugyan, de az újra kialakulás stádiumában van. A hat évtized előtti újra szervezés az akkor fejlődő modern jogtudomány csecsemő korát rögzítette meg s így történt, hogy figyelmen kívül hagyta a régi hiteles helyek önfejlődési lehetőségeit, az intézmény geneziséjét, a történelmi gyökereket kitépte, a nemzeti jelleget, a tradíciót elhomályosította, a haladás lassú, spontán s a nemzeti sajátosságokat asszimiláló útját berekesztette s minden invenció nélkül lemásolta az osztrák rendtartást.

Ezeket a mulasztásokat pótolni kell, most már az elmaradottság tempójához arányosított buzgalommal kell a munkához fogni s ebben a munkában előre leszögezni bizonyos elvi szempontokat: ez volt az elmondottaknak a célja.

Két évtizedet meghaladó közjegyzői gyakorlat tüzeiben kiedzett lélekkel, a hivatás iránti szeretet melegével, de a jövő iránti aggodalommal nézzük, hogy intézményünk nemes hivatásának megfelelő értékelése nem köztudat. Elfogulatlanok igyekszünk lenni, hiszen a közjegyzőre illik legjobban az arisztoteleszi mondás: Amicus Plato, sed magis amica veritas. De meditálásra készlet, hogy a pártatlan

bölcsességű jó bíró, a foglalkozásnak igazi jelentőségét átérző ügyvéd méltatása visszatérő jelenség, de a mi hivatásunk, a közjegyzői hivatás magasztosságának elismerését hiába keressük. A közjegyzőt bizonyos alakszerűségek pontos betartójának, különleges feladatait gépiesen teljesítő igazságügyi közegnek szokták tekinteni, elfelejtve, hogy Leonardo da Vinci, Thorwaldsen, Beethoven művészetének alapja pontosan betartott technikai eljárások mechanikus ismétlése, a közjegyző művészete az „ars notariatus“ a legsokoldalúbb jogi művészet: egyesíti magában a bíró pártatlan ítélkező képességét és az ügyvéd elfogulatlan judiciumát, másokkal való tanácskozás nélkül súlyos horderejű okiratokat szerkeszt, kétséges vagyoni jogi helyzeteket megvilágosít, jogi következményekre kioktat, valódi akaratot kipuható és igazi szándékokat felfed. Alakszerűségei csak keretei a tartalomnak. Ezeket a kereteket szabályosan megvonni az ismétlésekkel megszerzett gyakorlati képesség. De a tartalom már teremtő munka, sok felé ágazó, a magánjog széles területének különleges birodalmaiban tökéletes jártasságot feltételező, az eljárási szabályokat, közigazgatási törvényeket, illetékügyi rendelkezéseket kifogástalanul ismerő.

S e nehéz feladattal szemben fokozottabb felelősség. A bíró ítélete, az ügyvéd pervezetése, jogorvoslással helyesbíthető, irányítható, de a közjegyző esetleg generációk sorsa felett dönt meg nem változtathatóan, jogerősen.

Mindennél súlyosabb, de mindennél hálásabb is a feladat.

Súlyos, mert a tételes tudás, az emberismeret, a gyakorlati tapasztalat és a lelkiismeretes ügybuzgalom maximumát kívánja, de hálás, mert protektív hivatásában embertársait védi, oltalmazza, a tapasztalatlan a károsodástól megóvjá, pereskedéseket elhárít, békétlenségeket kiegyenlít, harcokat megszüntet: a legnemesebb emberi hivatás.

Ennek a nagyszerű hivatásnak jövőjében bizva, annak ajánljuk a hatvanadik születésnapra e sorokat, melyeknek személytelensége és igénytelensége felment a szerénytelen összehasonlítás vádjá alól, amikor a legnagyobb magyar jogtudósunk Werbőczinek nemes veretű szavait idézzük, aki Hármaskönyvét így ajánlja királyának:

„Azt pedig senki se hitesse el magával, mintha én magamnak akkora hatalmat tulajdonítottam volna, hogy új törvényeket merjek hozni és betoldani, hanem én csak azt, amit elődeimtől kaptam és aminek követését a törvénykezésben és peresügyek tárgyalásában

láttam, hallottam és tanultam, mintegy egy könyvbe gyűjtöttem és rendbe szedtem.

Inkább legyen szándékom minősége, mint a munka csekélysége mérlegelve.“

Az új nyugdíjrendelet

1934. június 15 napja új korszakot jelent a közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének életében. Ezen a napon lépett életbe az igazságügyminiszter 15600/1934 I. M. számú rendelete, amely az 1700/1931. I. M. számú rendeletbe foglalt nyugdíjszabályzat hatályon kívül helyezésével a nyugdíjintézet részére új szabályzatot állapít meg.

Hosszú és küzdelmes volt az út ennek az új nyugdíjszabályzatnak megszületéséig. Röviddel az első, az 1700/1931. I. M. számú rendeletbe foglalt nyugdíjszabályzat életbeléptetése után kiütköztek annak a helyes és kívánatos gyors adminisztrációt súlyosan gátló fogyatékoságai, elhibázott intézkedései s hamar kitűnt, hogy a szabályzat igen sok helyes és kívánatos intézkedést élénken nélkülöz. Ezek a fogyatékoságok és hiányok azonban nemcsak az adminisztráció minden zökkenő nélkül való és zavartalan menetét akadályozták, de súlyos visszahatást gyakoroltak magára az intézet pénzügyi stabilitására is.

A szabályzatnak alig másfélévi életbenléte után már az 1932. december 8. napján megtartott nyugdíjintézeti rendes közgyűlés utasította az intézőbizottságot, hogy a nyugdíjszabályzat általános revíziójára vonatkozólag tervezetet készítsen s azt külön erre a célra egybehívandó rendkívüli közgyűlés elé terjessze. Az intézőbizottság a közgyűlés utasításának megfelelően a tervezetet több ülésen megtárgyalta, az 1933. március 11 és 12 napokon tartott ülésein a tervezet általános irányelveit megállapította s ezek figyelembevételével a tervezet megszövegezésével *Szemerjay Petrán Tibor* dr. elnökhelyettest bízta meg. Az elkészített tervezetet az intézőbizottság 1933. május 9. napján tartott ülésen ismét tárgyalás alá vette, annak szövegét véglegesen megállapította s a tervezetet esetleges észrevételek közlése céljából a kamaráknak megküldte. A kamaráktól beküldött észrevételekkel a június 6. napján tartott intézőbizottsági ülés foglalkozott, majd június 13. napján Budapestre egybehívott kamaraközi értekezlet is részletesen megvitatta a ter-

vezetést s ilyen kimerítő és alapos előkészítés után került a tervezet a június 14. napjára Balatonfüredre egybehívott rendkívüli közgyűlés elé, amely a tervezetet egészen kis jelentőségű módosításokkal elfogadta s az elnökség az ennyi előzetes retortán keresztülment tervezetet, mint a közgyűlés javaslatát még 1933 év június havának végén felterjesztette az igazságügyminiszterhez. A felterjesztésre még július havában rendelet érkezett az intézethez, amelyben pótlólag az intézet anyagi helyzetére vonatkozó adatok közlését s a tervezet egyes szakaszaira vonatkozólag indokolást kér. Ebbe a rendeletbe foglalt felhívásnak a nyugdíjintézet még július hóban eleget tett.

Ezután eltelt mintegy 8—9 hónap anélkül, hogy a minisztérium részéről, bár ezt a nyugdíjintézet vezetősége több ízben sürgette, érdemi intézkedés történt volna. Rendelet tervezetek készültek ugyan, ezek azonban csupán tervezetek maradtak. 1934 év április elején végre az igazságügyminisztérium javarészen a nyugdíjintézet javaslata alapján készült tervezetet (hiányzott azonban még ebből a tervezetből a hátralék behajtása érdekében az állástól való felfüggeszthetetés s az irodautódtól nyert támogatás esetén a nyugdíj megszüntethetése) küldött a kamarákhoz, a nyugdíjintézethez és az országos egyesülethez azzal, hogy e tárgyban április 11. napján az érdekeltek személyes meghallgatása céljából az igazságügyminiszter értekezletet kíván tartani. Az értekezlet újból letárgyalta a tervezetet s a felszólalók afent hivatkozott kérdésekben az igazságügyminiszteri tervezettel szemben a nyugdíjintézet javaslatához ragaszkodtak.

Ilyen odisszeák s időközi nyomatókos sürgetések után jelent meg végre a Budapesti Közlöny június 13-iki 131. számában az új nyugdíjszabályzatot megállapító 15600/1934. I. M. rendelet, amely, s ezt örömmel s jogos megalégedéssel állapítjuk meg, *minden fontosabb elvi kérdésben magáévá tette a nyugdíjintézet rendelet-tervezetének álláspontját. A rendelet június 15. napján már életbe is lépett s ettől a naptól kezdve a kamarák adminisztrációja a nyugdíjügyek ellátása körül az elkerülhetetlenül szükséges minimumra szorítkozik, öregkori nyugdíjban csak helyettes részesíthető, közjegyző nem, a nyugdíjhátralékkal hátralékos közjegyzőt a kamara állásától fel is függesztheti s attól a közjegyzőtől, aki irodautódjától anyagi támogatást kap, a nyugdíj megvonható.* Ezek az új nyugdíjszabályzat lényegesebb elvi újításai s egyébként a részletkérdésekben is igen sok új és helyes intézkedés van az egész közjegyzői kar részéről indokolt türelmetlenséggel várt, — mert hiszen

az intézet anyagi stabilitása függött a megfelelő új szabályozástól, — új nyugdíjszabályzatban.

Az alaptörvénynek, a rendeletnek, a régi rendeletnek, az újonnan megállapítandó nyugdíjintézeti és döntőbíróági ügyrendnek teljes szövegét az ügyrendek megállapítása után különben a nyugdíjintézet együttesen ki fogja nyomtatni s azt a sok oldalról kifejezésre juttatott kívánságnak megfelelően minden intézeti tagnak meg fogja küldeni.

Az alábbiakban *Barcs Ernő* dr. a budapesti kamara nagy agilitású titkárának összeállítása alapján ismertetjük az új nyugdíjszabályzatnak azokat a rendelkezéseit, amelyek a kamaráknak a nyugdíjintézet ügyeiben az elkerülhetetlenül szűk korlátok között még kifejtendő tevékenységét és feladatait szabályozzák:

Általánosságban meg kell állapítani azt, hogy az új nyugdíjszabályzat a régivel szemben a kamarákat igen sok munkától és igen tetemes költség viselése alól mentesítette anélkül azonban, hogy ez a munka és költség a nyugdíjintézetre háríthatnák, mert a nyugdíjintézet ügyvitele viszont annyira egyszerűsített, hogy az ügyek gyorsabb és kevesebb költséggel járó elintézése vált lehetővé.

A rendelet alkotóit az a helyes szempont vezette, hogy a nyugdíjintézet ügyei minél kevesebb költséggel, minden közbeeső fölösleges intézkedés kiküszöbölésével, gyorsan és jól legyenek elintézhetők. Ezért az új nyugdíjszabályzat 51. §-a „*első sorban*“ a kir. közjegyzői kamarák kötelességévé teszi, hogy a nyugdíjintézet megkereséseit „*haladéktalan sürgősséggel*“ foganatosítsák, a megfelelő intézkedéseket megtegyék, iratokat vagy adatokat közöljenek.

A kamaráknak a nyugdíjszabályzattal megállapított teendőit három csoportba oszthatjuk.

I. Az *első csoportba* sorozzuk azokat a rendelkezéseket, amelyek a nyugdíjintézeti tagok jogainak megóvása, panaszainak orvoslása érdekében hozattak és a közgyűlés egybehívásának jogát biztosítják. Ide tartozik a nyugdíjszabályzat 12. §-ának az a rendelkezése, amely a kamara választmányának kötelességévé teszi, hogy a területén működő minden 10 közjegyző tag után (törvénytörvények figyelembe nem vehető) az állandó döntő bíróságba egy-egy tagot válasszon. A választás három naptári év tartamára szól. A tag halála miatt, vagy más okból megüresedett tagsági helyet a három évi időszak hátralévő részére nem kell betölteni, ha csak a tagok száma annyira le nem csökken, hogy a rendeletben előírt ötös tanácsot megalakítani nem lehet, amely esetben az egész döntőbírószéket újra kell választani. Ebbe a csoportba tartozik az 5. §. utolsó bekezdése alapján a budapesti kir. közjegyzői kamara elnökére hárított az a kötelesség, hogy amennyiben a nyugdíjintézet elnöke a rendkívüli közgyűlés összehívását jogellenesen elmulasztja, a rendkívüli közgyűlést ő hívja össze s azon ő elnököl, s ugyancsak a budapesti kamara elnöke köteles a 11. §. 2-ik bekezdése alapján azonnal rendkívüli közgyűlést összehívni, ha az állandó ellenőrző bizottság a vizsgálat alkalmával nagyobb szabálytalanságot észlel és erről a budapesti kamara elnökét értesíti.

II. A második csoportba sorozzuk azokat a teendőket, amelyek a végellátás, vagy a segélyre irányuló kérelem jogosultságának megállapításához szükséges adatok szolgáltatására, közlésére, a tényállás felderítésére és véleményadására vonatkoznak.

A nyugdíjszabályzat 2. §-ának 3. és 4. bekezdései, valamint a 41. §-nak 3-ik bekezdése értelmében ide tartozik a kamarának az a kötelessége, hogy a közjegyzőjelöltek bejegyzése és törlése tárgyában hozott határozatait, nemkülönben valamely kir. közjegyzői állásra az 1874. XXXV. t. c. 22. §-a alapján eszközölt helyettes-kirendelés tárgyában hozott határozatot a nyugdíjintézettel haladéktalanul közölje, az újonnan kinevezett vagy áthelyezett kir. közjegyző és a hivatalból kirendelt helyettes működésének megkezdése vagy megszűnése napjáról a nyugdíjintézetet haladéktalanul értesítse.

Figyelemmel a nyugdíjszabályzat 2. §-ának 3-ik bekezdésében foglalt rendelkezésekre, a helyettesi jogosultsággal bíró közjegyzőjelölt bejegyzése vagy a közjegyzőjelölt helyettesi minősítvényének a nyilvántartási jegyzékbe való bejegyzése esetén a vonatkozó határozatnak a helyettes kezéhez való kézbesítése mindenkor kézbesítési vevénnyel történjék, hogy megállapítható legyen annak a 30 napi határidőnek a kezdőpontja, amely alatt a helyettes bejelentheti, hogy a nyugdíjintézethez tagja lenni nem akar. (Ez az eset, ha a helyettes más szolgálat alapján nyugdíjban részesül.)

Ebbe a csoportba tartozik továbbá a nyugdíjszabályzat 19. §-ának az a rendelkezése, amely szerint a kamara a hat hónapot meghaladó idő alatt elhelyezkedni nem tudó közjegyzőjelöltnek e tárgyban a kamarához benyújtandó igazoló jelentését saját véleményével együtt a nyugdíjintézettel haladéktalanul közölni köteles.

Ugyancsak ide tartozik a 23. §. utolsó bekezdése szerint a kamarára rótt az a feladat is, hogy a nyugdíjintézet megkeresésére köteles a kir. közjegyzői állásról való lemondással kapcsolatban anyagi támogatás kikötését tartalmazó megállapodásokra, illetve anyagi támogatásra vonatkozó tényállás felderítése céljából nyomozást folytatni, iratokat beszerezni és tanúkihallgatásokat fogantatni.

Végül ebbe a csoportba sorozandó az 53. §. szerinti segélyek engedélyezése iránt előterjesztett kérelmek tárgyában a kamarának javaslat tételére vonatkozó kötelessége.

III. A harmadik csoportba azokat a teendőket sorozzuk, amelyeket a nyugdíjszabályzat a járulékok behajtása érdekében ró a kamarákra.

Ezeket a teendőket a 43-ik §. írja elő, s ezek között nem kisebb feladatot hárít a kamarára, mint azt, hogy a behajtási eljárás tartama alatt a hátralékos kir. közjegyzőt állásától ideiglenesen felfüggesztheti.

A behajtási eljárás fázisai egyébként a következők:

1. A nyugdíjintézet felszólítja a hátralékos hátralékának befizetésére, vagy postai megbízás kibocsátása útján kísérli meg a behajtást.

2. A kamara a nyugdíjintézet megkeresésére elrendeli a bírói végrehajtást.

3. A fegyelmi eljárás iránt való előterjesztés előtt a kamara felhívja a hátralékos tartozásának kiegyenlítésére.

4. A nyugdíjintézet a fegyelmi bírósághoz előterjesztést tesz a fegyelmi eljárás megindítása iránt.

5. A behajtási eljárás tartama alatt a nyugdíjintézet megkeresésére a kamara a hátralékos királyi közjegyzőnek az állásától való ideiglenes felfüggesztése tárgyában való határozathozatal előtt ajánlott levélben felhívja a hátralékos tartozásának záros határidő alatt leendő befizetésére, a 43. §. 3-ik bekezdésében írt figyelmeztetéssel.

6. A kamara az ideiglenes felfüggesztés tárgyában határoz.

A behajtási eljárás eme fázisaiban a kamarák teendőit a nyugdíjszabályzat 43-ik §-ának rendelkezései a következőleg szabályozzák:

„A kamara a nyugdíjintézet megkeresésére ama tag ellen, aki a nyugdíjintézet felszólítására hátralékos járulékait a törvényes késedelmi kamatokkal és 1% késedelmi pótlékkal be nem fizeti és az erről kiállított postai megbízásnak sem tesz eleget, a járulék, a késedelmi kamat, a pótlék s ezenfelül további 1% behajtási díj, nemkülönben a még felmerülendő végrehajtási költségek erejéig tartozik a bírói végrehajtást haladéktalanul elrendelni“.

A járulékaival vétkesen hátramaradó kir. közjegyző ellen a fegyelmi eljárás megindítása iránt a nyugdíjintézet köteles a fegyelmi bírósághoz előterjesztést tenni. Ennek azonban az az előfeltétele, hogy a kamara a hátralékos tagot hátralékának 8 nap alatt leendő megfizetésére (ajánlott levélben, tértivevény mellett) szólítsa fel és hogy a hátralékos tag a kitűzött határidőben a felszólításnak eleget nem tett légyen.

A behajtási eljárás tartama alatt a nyugdíjintézet bármikor megkeresést intézhet az illetékes kamarához aziránt, hogy a hátralékos kir. közjegyzőt állásától ideiglenesen függeszse fel.

A nyugdíjszabályzat 43-ik §-ának 3-ik bekezdése szerint, „ha a kamarához ilyen megkeresés érkezik, köteles mindenképp előtt a hátralékos közjegyzőt hátralékos járulék tartozásának záros határidő alatt leendő megfizetésére ajánlott levélben felszólítani azzal a figyelmeztetéssel, hogy ellenkező esetben állásától fel fog függesztetni. Ha a kitűzött határidő eredmény nélkül járt le, a kamara a körülmények gondos mérlegelése alapján határoz a felfüggesztés tárgyában. Ha a kamara a kir. közjegyző felfüggesztését rendeli el, irodájának vezetésére a területén működő kir. közjegyzők, vagy az ország bármelyik kamarájánál bejegyzett, helyettesi jogosultsággal bíró közjegyzőjelöltek sorából az illetékes kamara hozzájárulásával helyettes rendeli ki. Ilyen helyettesül akár kir. közjegyzőt, akár közjegyzőhelyettes csak beleegyezésével lehet kirendelni, közjegyzőhelyettes kirendeléséhez főnöke beleegyezése is szükséges. A kirendeléssel egyidejűleg a kamara meghatározza, hogy a kirendelt helyettes — a nyugdíjintézethez tovább is változatlanul fizetendő folyó nyugdíjjárulékon felül — mily összeget és mikor köteles a hátralékos nyugdíjjárulékra, ennek késedelmi kamataira s pótlékaira a kamarához (nem pedig a nyugdíjintézet központi pénztárához) befizetni; a befizetett összeget a kamara továbbítja a nyugdíjintézethez. A körülményekhez képest a kamara akként is rendelkezhetik, hogy meghatározza, hogy az iroda tiszta jövedelméből a kirendelt helyettes mennyi illeti és őt arra is kötelezi, hogy ezen az összegben felül maradót tiszta jövedelmet egészben a folyó és a hátralékos nyugdíjjárulék törlesztésére fordítsa. Ebben az esetben azonban a kirendelt helyettes a kamarának havonként részletes elszámolást köteles benyújtani. Ha a kirendelt helyettes a nyugdíjjárulék fizetés tekintetében megállapított kötelességének nem felel meg s általában, ha kötelességét elhanyagolja, a helyettesítéstől elmozdítható s ellene fegyelmi eljárásnak van helye.

Azokért a részletekért, amelyeket a helyettesítés tartama alatt a kirendelt helyettes tartozott volna fizetni, elmozdítása esetén is ő marad felelős. Mihelyt a hátralékos és a folyó járulékok s a késedelmi kamatok és pótlékok kiegyenlítést nyertek, a felfüggesztést azonnal meg kell szüntetni.

Ez a rendelet tehát a közjegyzői kamarák kezébe azt a rendkívüli hatalmat adta, hogy a kir. közjegyzőt, aki a törvény rendelkezései szerint ezeit csak fegyelmi bírósági határozattal volt állásától felfüggeszthető, ezentúl a nyugdíjintézet megkeresésére a rendelet 43-ik §-a alapján kamarai határozattal ideiglenesen felfüggesztheti.

Reméljük, hogy a kamarák a legkritikább esetben lesznek kénytelenek ezt a radikális behajtási eszközt igénybe venni.

* * *

A nyugdíjintézet intéző bizottsága az új nyugdíjszabályzat kibocsátása és életbeléptetése következtében szükséges intézkedések sürgős foganatosíthatása céljából már június 16 napján *Fekete László* dr. nyugdíjintézeti elnök vezetése alatt ülést tartott. Az ülésen mindenképp az új nyugdíjszabályzat 12 § 2-ik bekezdése és az 52 § alapján a nyugdíjintézet részéről az 1937. év végéig terjedő időre az állandó döntőbírótag tagjaivá választották *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tagot a budapesti kamara elnökét, akit különben a döntő bíróság megalakítására is felkértek, *Galánffy János* dr. felsőházi tagot, a debreceni kamara elnökét, *Angyal Béla* dr. a pécsi kamara elnökét és *Hanny Tódor* dr. győri kir. közjegyzőt. A 27, 30 és 55 § alapján 1934. szeptember 1-től kezdődő hatályal fele összegére szállította le az intéző bizottság azoknak végellátását, akik azt azon az alapon kapják, hogy család fenntartójuk működése 1926. június 30. után de 1931. március 1. napja előtt szűnt meg. A 23, 25 illetve 56 §-ok alapján az iroda utódtól nyert anyagi támogatás miatt két közjegyzővel szemben az intéző bizottság az öregségi nyugdíjat beszüntette s hasonló célból eljárást indított még 4 öregségi nyugdíjban részesülő közjegyző ellen. Az intézőbizottság az új nyugdíjszabályzat megalkotása, illetve annak előkészítése és életbeléptetése érdekében kifejtett eredményes és értékes tevékenységükért, illetve a jóindulatú támogatásért hálás köszönetét nyilvánította és tolmácsolni rendelte elsősorban *Lázár Andor* dr. igazságügyminiszternek, *Tasnády Nagy András* dr. államtitkárnak, továbbá *Kalotay Viktor* dr. kuriai bírónak a VIII. ügyosztály főnökének, a rendelet elkészítésével megbízott *Sárffy Andor* dr. a miniszteriumban alkalmazott táblabírónak, *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, a budapesti kamara elnökének s végül *Fekete László* dr. nyugdíjintézeti elnöknek és *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. elnök helyettesnek.

Közlemények.

Angyal Béla dr. a pécsi kamara új elnöke. A néhai *Madarász István* dr. általános részvétet keltett elhalálózásával megüresedett elnöki állást a pécsi kamara a május hó 27. napjára egybehívott rendkívüli közgyűlésen töltötte be. Ezt az ülést egyben a kamara *Madarász István* emlékének is szentelte. A pécsi kamarát különösen, azonban általános közjegyzői közérdekű tevékenysége révén az egész magyar közjegyzői kart *Madarász István* dr. elhalálózásával ért súlyos veszteséget az ülésen nívós emlékbeszéd keretében *Pálffy Gyula* dr. méltatta. Az elnökválasztás eredményeként a kamara új elnöke egyhangú választás alapján *Angyal Béla* dr. pécsi kir. közjegyző lett. Az új elnököt, aki a magyar közjegyzői karnak egy régi, komoly tudású, becsületes munkásságú és puritán életfelfogású tagja s aki ekként a hasonló emberi erényekkel ékeskedett *Madarász István* örökébe előkelő emberi értékei révén teljes hivatottsággal került, az egész magyar közjegyzői kar szeretettel, örömmel s azzal a bizalommal köszönti, hogy vezetése alatt a pécsi kamara a magyar közjegyzői intézmény kívánatos kifejlésére nagy munkájának tevékeny részese lesz. A rendkívüli közgyűlésről különben az alábbi tudósítást adjuk:

A rendkívüli közgyűlést *Kasza Sándor* dr. marcali kir. közjegyző vezette s megnyitó beszédében hivatalosan bejelentette a kamarának *Madarász István* dr. volt kamarai elnök elhalálózását. Indítványozta, hogy a közgyűlés az elhunyt elnök emlékét a rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvében örökítse meg, erről az elnök özvegyét jegyzőkönyvi kivonattal értesítse. A továbbiakban megemlékezett *Kasza Sándor* dr. arról az általános részvétről, amelyet *Madarász István* dr. elhalálózása felkeltett, megemlékezett az elhunytak ugyancsak nagy részvét mellett lefolyt temetéséről s végül azokról, akik a családnak és a kamarának az elhalálózás alkalmával részvétüket írásban vagy táviratban kifejezték.

A tárgysorozat második pontjaként *Pálffy Gyula* dr. mondott a kamara elhunyt elnöke felett megható emlékbeszédet. „Mélyen megrendülve, — kezdte beszédét *Pálffy Gyula* dr. — elfogódott lélekkel szólalok fel ma, hogy megemlékezzek a közjegyzői kart ért súlyos csapásról, kamaránk nagy veszteségéről, a minden egyes tagjának mélységes fájdalmat okozott gyászos esetről, egy negyed

évszázadot meghaladott időn keresztül volt kamarai elnökünk, mindnyájunk nagyrabecsült és őszintén szeretett kartársának, Madarász Istvánnak elhunytáról. Mindig örömnapunk volt nekünk közjegyzőknek a közgyűlések napja, mint egyedüli alkalom arra, hogy a hivatásuknál fogva egymástól távol lévő kartársak mint egy nagy család gyermekei egy rövid napra együtt lehessenek s a testvéri szeretetben találkozassanak. Ma is közgyűlés napja van. Ma is egybegyűltünk, jóllehet érzéseink egymással szemben mit sem változtak, az öröm sugarai helyett a bánat fellegét látom borongani minden arcon, a szomorúság fátyolozottságát minden szemben, amely arra a helyre van irányozva, ahol még a legutóbbi alkalommal Madarász István filigrán alakját láttuk, ahonnan szeretettel mosolygott ránk jószagos szeme. Nem az aszketizmus önkínzása vezet, amikor fel akarom eleveníteni emlékét s ezzel feltépni lelkünk soha be nem heggedő sebeit, amikor kontár kézzel, de a szeretettől vezérelve meg akarom festeni lelki arcképét, hanem az az érzés, hogy mindannyian egyek vagyunk a fájdalomban s hogy igaznak érzem azt a régi megállapítást, hogy a megosztott fájdalom félannyi fájdalom“. Az emlékbeszéd további folyamán vázolta Pálffy Gyula dr. Madarász Istvánnak közjegyzői pályafutását, megállapítva, hogy közjegyzői családból származott s már gyermekkorában nagyra nőtt lelkében atyja hivatása iránt érzett megbecsülés, ami később kényszerítő erővel terelte a közjegyzői pályára. Hivatásának gyakorlása közben a közjegyzői etikát olyan magasra értékelte, hogy ennek fejlesztését a közjegyzői intézmény fejlesztése mellett élete céljává tette. Kamarai és elnöki tevékenységét méltatta a továbbiakban s mint emberről megállapította végül, hogy magával szemben kérlelhetetlen kritikus, mások hibájával szemben elnéző, jóindulatú bíráló volt. A saját tévedéseire nem keresett mentséget, a másokéra mindig talált. Ur volt a szó legnemesebb értelmében, igaz ember a krisztusi tanok szerint, jogász a legtökéletesebb, közjegyző a legideálisabb s végül jóbarát a szó legmagasztosabb értelmében.

A kamara tagjai az értékes emlékbeszédet megindultan hallgatták végig s az elnök indítványára azt egész terjedelmében beiktatták a közgyűlés emlékkönyvébe.

A rendkívüli közgyűlés másik tárgyaként a Madarász István elhalálásával megüresedett kamarai elnöki tisztet töltötték be s egyidejűleg egy kamarai rendes s egy póttagot választottak, a legközelebbi évi közgyűlésig terjedő időre. A választás eredményéről

Mike Imre dr. tett jelentést a közgyűlésnek, mely szerint a kamara új elnökévé egyhangúlag *Angyal Béla dr.* pécsi kir. közjegyzőt, választmányi rendes taggá *Örley György dr.* nagykanizsai, póttaggá pedig *Májay Dezső dr.* kaposvári kir. közjegyzőt választották meg.

Az újonnan megválasztott *Angyal Béla dr.* kamarai elnök hálás szavakkal köszönte meg, hogy a közgyűlés őt a közjegyzői pályán elérhető legnagyobb s tőle különösen nagyrabecsült megtiszteltetésben részesítette. Minden törekvése az lesz, hogy a bizalomnak meg is feleljen s erre erőt merít abból a 43 éves működéséből, amelyet megszakítás nélkül a pécsi kamara területén mint jelölt, helyettes, majd pedig mint közjegyző fejtett ki. A továbbiakban nagyjában vázolta a közjegyzői intézmény jelentőségét s azt, hogy annak egészséges kifejlesztése terén még igen sok a tennivaló. A közjegyzői rendtartás mindenképen időszerű reformját véleménye szerint akként kell megvalósítani, hogy ez által a közjegyzők az okiratolás és a közhitelű tanúsítások terén tulajdonképeni hivatásukat minél tökéletesebb formában tölthessék be. Az egész viágrend vajudik — fejezte be nagyhatásu beszédét *Angyal Béla dr.* — s nem tudjuk mit hoz a jövő. Az előreláthatólag bekövetkező változásoknak nem lehetünk tétlen szemlélői. Kötelességünk a várható jobb jövő előkészítésén dolgozni, nehogy készületlenül találjanak az egymásra torló események. Meg kell keresnünk az új rendben a magunk biztos helyét, meg kell találnunk a magyar közjegyzői intézmény fejlesztésének módjait s ezzel a közjegyzőség részére biztosítani kell az állami jogrendben az azt méltán és jogosan megillető helyet és fennmaradásának feltételeit. A közgyűlés tagjai az elnöki bemutatkozó beszédet nagy tetszéssel fogadták s annak elmondása után az elnököt lelkesen megéljenezték.

Pap István cikke. Külön is regisztrálnunk kell azt az örvendetes tényről, hogy ennek a számnak vezető helyén sándorfalvi *Pap Istvánnak* a Kuria nemrégén nyugalomba vonult kiváló tanácselnökének nagyértékű cikkét találja az olvasó. *Pap István* hosszú éveken át volt a Kuria I. polgári tanácsának elnöke. Ez a tanács döntött végső fokon az örökösödési perek felett s a *Pap István* mély judiciuma, megalapozott tudása s nagy gyakorlati készségétől bölcsen vezetve a tanács döntéseinek minden irányban megnyugvást keltő, különleges jelentősége volt. Most, hogy magas bírói székét ott hagyta, pihenést nem ismerő ambiciózus munkakészsége a jogirodalom terén fejt ki nagyobbarányú tevékenységet. Értékes

cikkeivel közlönyünk hasábjait ezúttal először tisztelte meg, ígéretét birjuk azonban arra vonatkozólag, hogy jogirodalmi munkásságának e közlöny más alkalommal is színhelye lesz annál is inkább, mert az örökösödési ügyek legkiválóbb gyakorlati specialistájának a hivatásszerűen örökösödési ügyekkel foglalkozó közjegyzők részére sok értékes mondanivalója lehet.

Halálozás. *Skublics* Imre, volt zalaegerszegi kir. közjegyző, m. kir. kormányfőtanácsos, Zala vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, Balatonmárián ez évi június hó 26. napján 86 éves korában elhalálozott. *Skublics* Imre egyik volt a magyar közjegyzői kar érdemes nesztorainak. Mindjárt a közjegyzőség megszervezése után 1876. szeptember havában lépett a közjegyzői pályára s ott kartársai és a jogkereső közönség általános megbecsülésétől övezve 57 éven át becsületes és értékes tevékenységet fejtett ki. Emlékét a magyar közjegyzői kar kegyelettel fogja megőrizni.

Az országos egyesület 1934. évben nem tart vándorgyűlést. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesületének vezetősége akként határozott, hogy az idén a súlyos gazdasági viszonyokra, de még arra való tekintettel is, hogy az egyesület 50 éves fennállása alkalmából Budapesten valamelyik őszi hónapban ünnepi közgyűlést szándékozik tartani, vándorgyűlést nem tart.

Kamarák közleményei. E közlöny múlt havi számában tévesen közöltük, hogy a budapesti kamara havi társasvacsorája szeptember havától kezdődően az Országos Kaszinóban lesz. A vacsorákat ugyanis a rendes időben — minden hó második keddjén — csupán október havától kezdve tartják az Országos Kaszinóban, addig a vacsorák a Szent Gellért Szálló terraszán lesznek.

A budapesti kamaránál ez évi május 15. hatálylyal bejegyeztetett *Jakab Zoltán* dr. Szentendről áthelyezett kir. közjegyző Balassagyarmatra, töröltettek május 12. hatálylyal *Albertényi Andor* dr. Szentendréről áthelyezett volt vámosmikolai közjegyző és május 15. hatálylyal *Sziller Péter* dr. Pécsre áthelyezett volt balassagyarmati kir. közjegyző. Bejegyeztettek április 17. hatálylyal *Szarka Dezső* dr. helyettes *Lehotzky Antal* dr. monori kir. közjegyzőhöz, május 15. hatálylyal *Jákó Gyula* helyettes és *Varga Ottó* jelölt *Jakab Zoltán* dr. balassagyarmati közjegyzőhöz, május 24. hatálylyal *Gulyás József* dr. jelölt vitéz *Tóthfaludi Aladár* dr. budapesti közjegyzőhöz. A jelöltek névjegyzékéből töröltettek: április 5. hatálylyal *Sztranyavszki Madách Imre* jelölt *Haller Károly* dr. budapesti

közjegyzőtől, április 16. hatálylyal *Szarka Dezső* dr. helyettes *Morvai Zsigmond* dr. ujbudapesti közjegyzőtől, április 16. hatálylyal *Szarka Jenő* dr. helyettes *Lehotzky Antal* dr. monori közjegyzőtől, május 15. hatálylyal *Jákó Gyula* helyettes s *Varga Ottó* jelölt mindketten *Sziller Péter* dr. balassagyarmati közjegyzőtől, május 12. hatálylyal *Hajnal Bálint* dr. helyettes *Csák Szilárd* dr. sárbogárdi kir. közjegyzőtől. A budapesti kamara az áthelyezés következtében megüresedett vámosmikolai állásra *Hajnal Bálint* dr. helyettest rendelte ki május 12. hatálylyal.

A debreceni kamara május 14. hatálylyal *Konja Ferenc* jelöltet *Pazonyi Elek* Imre dr. sajszentpéteri kir. közjegyzőhöz, az ez évi június 4. napján kelt végzéssel pedig *Megyeri László* dr. helyettest az eskü letétele napjától való joghatálylyal *Kovách Dénes* dr. nyíregyházi kir. közjegyzőhöz bejegyezte.

A nyelvjogosítványhoz szükséges nyelvjártasság igazolásának újabb szabályozása. A m. kir. igazságügyminiszter 5585/1934. I. M. VII. szám alatt valamennyi közjegyzői kamara elnökéhez a következő rendeletet intézte: „Értesítem Elnök urat, hogy kir. közjegyzők és közjegyzőhelyettesek részére 1935. évi január hó 1. napjától kezdve csak akkor adhatok engedélyt az 1874:XXXV. t. c. 7. §-a értelmében nem magyar nyelvű közjegyzői okiratok felvételére, ha teljes jártasságukat az illető idegen nyelvben a kir. bírósági tolmácsokról szóló 58.600/1916. I. M. számú rendelet (melléklet az Igazságügyi Közlöny 1916. évfolyamának 11. számához) 10. §-ának 3. pontjában megjelölt módon, vagyis a tolmácsi vizsga sikeres letételével igazolják. Kivételt fognak képezni a fenti szabály alól azok a kir. közjegyzők, akik valamely nyelvre mint közjegyzőhelyettesek már nyelvjogosítványt kaptak, ezek ugyanarra a nyelvre a fenti időpont után is tolmácsi vizsga tétele nélkül kaphatnak nyelvjogosítványt. A fentiekben teljes mértékben figyelembe vettem a kir. közjegyzői kamaraközi értekezlet 110/1934. kk. számú véleményes jelentésének 1. és 5. számú javaslatait. A 2-4. sz. javaslatokra megjegyzem, hogy azok részben jogszabály módosítást tennének szükségessé, miért is e javaslatokat akkor fogom megfontolás tárgyává tenni, amikor a tolmácsokról szóló fenti rendelet tervbevett módosításával fogok foglalkozni. Addig is: ad 2. A kir. közjegyzők és közjegyzőhelyettesek tolmácsi vizsgájának elfogadása, illetve a nyelvjogosítvány megadása előtt az illetékes közjegyzői kamarának a nyelvjogosítvány megadása kérdésében véleménye jelentéstételre a jövőben is alkalmat fogok nyújtani. ad. 3. Egyide-

jüleg felhívom a kir. törvényszéki elnökök figyelmét arra, hogy olyan esetben, amidőn a kir. közjegyző vagy közjegyzőhelyettes tesz tolmácsi vizsgát és szakértő meghívásának szüksége merül fel, szakértőt lehetőleg megfelelő szakértelemmel rendelkező kir. közjegyzők közül (közjegyzőhelyettes vizsgájakor esetleg közjegyzőhelyettesek közül is) válasszanak, hogy ez a szakértő különösen a közjegyzői tevékenység körében előforduló szövegek és kifejezések tekintetében vizsgálhassa a vizsgázó nyelvtudását. ad 4. Ugyancsak felhívom a kir. törvényszéki elnökök figyelmét arra, hogy kir. közjegyző vagy közjegyzőhelyettes tolmácsi vizsgája esetében az írásbeli fordításra szolgáló iratok kijelölésénél lehetőleg a közjegyzői tolmácsi vizsga sajátos igényeire is legyenek figyelemmel. Felhívom Elnök urat, hogy erről a rendeletemről a Kamara területén működő kir. közjegyzőket és közjegyzőhelyetteseket értesíteni sziveskedjék. Budapest, 1934. évi június hó 2. napján. *Lázár dr.*“

A miniszteri rendeletben hivatkozott 110/1934. k. k. számú véleményes jelentés 2-4. pontjai csupán a kérdés részleteivel foglalkoznak, így azzal, hogy a tolmácsi vizsga letétele iránt a kérelmet az illetékes kamaránál kellene benyújtani, a tolmácsi vizsgálóbizottságba a kamara is delegálhasson megfelelő nyelvjogositvány-nyal bíró közjegyzőt s végül, hogy az írásbeli vizsga tárgya bármely magánjogi, vagy hiteljogi tárgyú jogügyletet tartalmazó okirat lehessen.

Az eddigi gyakorlattal szemben a nyelvjogositvány elnyerése, feltételeinek újabb szabályozása kétségtelenül helyeselhető, mivel az eddigi meglehetősen enyhe feltételekhez kötött rendszer mellett igen sokszor kerültek a jogi forgalomba olyan fordítások, amely az illető nyelvre vonatkozólag csupán igen kezdetleges jártasságról tanúskodtak.

A díjmentes hagyatékok értékhatáráról s még valamiről. (Irta: Egy öreg közjegyző.) Nagy figyelemmel olvastam közlönyünk májusi számában a kiválóan és alaposan szerkesztett memorandumot. Van azonban egy pontja, amely szerintem a vidéki — mondjuk falusi — közjegyzők körében jogos aggodalmat kelthet. A memorandum szerint a közjegyzői kar készséggel felajánlja a hozzájárulását ahhoz, hogy a díjmentesen letárgyalandó hagyatékok értékhatára 200 pengőről 300 pengőre emeltessék! Azt hiszem, hogy falusi kartársaim — akik mégis a kar többségét alkotják — velem egy véleményen vannak ezen „készség“ tekintetében, melyet a memorandum alkotói a legjobb akarattal és teljes jóhiszeműséggel ajánlották fel, de lehetetlen, hogy a falusi közjegyzők viszonyait — *mai viszonyait!* — alaposan ismerhetnék. Megvallom, hogy a hozzám beérkezett leltárakban látható értékelések már-már arra birtak, hogy szerény indítványt tegyek az ingyenes díjhatár *leszállítására!* És ime, most azt kell látnom, hogy nem a *leszállításról*, hanem az *ellenkezőjéről* van

szó! Nem akarok arról beszélni, hogy a vidéki közjegyzőknek ma már úgyszólván *egyetlen* keresete a hagyatékokból ered, — az ügyletek megszűntek s az óvások *teljesen elmaradtak.* De köztudomású, hogy az ingatlanoknak s különösen a földeknek értéke *legalább 70* százalékkal csökkent! E napokban láttam, hogy egy ingatlant a leltározó közeg a négy év előtt kitüntetett vételárnak *egyötöd részére* értékelt! Nyilvánvaló tehát, hogy az *értékhatár leszállítását alaposan elvégezték már az értékcsökkenések, de fokozzák még a leltári becslések!* Bátran mondhatjuk tehát, hogy egy azelőtt *1000 pengőre* értékelt ingatlan hagyaték a mai becslések szerint *feltétlenül díjmentes hagyatékká válik, ha az értékhatárt felemelik.* Nekünk, vidéki közjegyzőknek már így is túlságosan sok az ingyen tárgyalandó hagyatékunk, mely pedig nem csak ingyenes, hanem a nyomtatványok stb. beszámításával — *jelentős ráfizetést is jelent* — a 300 pengős értékhatár pedig *legalább is kétszeresére emeli majd ingyenes hagyatékainkat!* Ezért pedig a nagyobb értékű hagyatékok csekély díjmelése távolról sem kárpótol bennünket, lévén ezek minálunk *fehér hollók!* Arról lehetne szó legfeljebb szerény nézetem szerint, hogy az *írárdíj fele* ne csak 240 pengőig terjedő hagyatékokra vonatkozzék, hanem *300 pengőig terjedjen,* — vagy hogy a 200–300 pengős hagyatékoknál a díj mérsékeltebb legyen, — de hogy ezeknél a hagyatékoknál is *ráfizetés legyen a sorsunk* — az ellen szól minden, — de mellette semmi! . . .

Ha már tollat ragadtam, még egy olyan dologra is ki kell, hogy térjek, amely az *egész közjegyzői kart súlyosan érintheti!* A bíróságok a hagyatéki ügyekben megállapított díjakról kimutatást készítenek, ezt félévenként felterjesztik az Igazságügyminiszter úrhoz. Az adókimutatéseknél a kincstári közegek ezeket a kimutatásokat veszik alapul, *tekintet nélkül arra, hogy ezek a díjak befolyanak-e, vagy sem,* mondván, hogyha még be nem folytak, majd befolyanak később! A közjegyzők kérésére a Miniszter úr elrendelte a múlt évben, hogy a kifizetett összegek is külön fel legyenek tüntetve. Sajnos, hogy ez a bölcs rendelkezés nem sokat segít rajtunk, mert a *kincstári közegek ezt sem hajlandók figyelembe venni,* — sőt a kimutatott díjakhoz hozzácsapják még az előző évekből befolyt díjakat is, mert a törlésekről szóló végzéseket is megkapják. Talán nem mindenütt van ez így, de bizonyára nem elszigetelt jelenség. A felszólamlási bizottságok nem igen szoktak a kincstári közeg ostromának ellenállni, — a közigazgatási bíróság pedig csak birtokon kívül érhető el — s onnan csak nagyon hosszú idő múlva remélhetünk orvoslást!

Arra kellene kérnünk a közjegyzői karral szemben oly jóindulatúnak mutatkozó Igazságügyminiszter urat, hogy vagy ne közölje ezeket a kimutatásokat a kincstári közegekkel, vagy pedig eszközölje ki a Pénzügyminiszter úrnál, hogy adónk kivetésénél *az adóalap ne lehessen több, mint legfeljebb a kifizetetteknek feltüntetett hagyatéki díjak* — hozzáadva persze az előző évekből *utólag befolyt díjakat!* Ehhez persze hozzájárulnának az egyéb közjegyzői munkákból eredő keresetek — melyek azonban — sajnos — alig léteznek! A pénzügyi közegek még ma is dús jövedelmű stallumoknak tartják a közjegyzőségeket s ennek ellenkezőjéről szép szavakkal nem tudjuk meggyőzni őket! Oltalmat kell tehát kérnünk — *túlbugzóságból* eredő eme túlkapások ellen!

* * *

E közlemény első részére vonatkozólag megállapítani kívánjuk, hogy a kamaraközi értekezleteken az összes kamarák kiküldöttjei jelen voltak s a díj-

mentes hagyatékok értékhatárának felemelése ellen az értekezleten tiltakozó szó el nem hangzott. Hangsúlyozni kívánjuk azonban, amint különben erre a memorandum is rámutat, az értékhatár felemelése az értekezlet helyes álláspontja szerint is csak a díjrendelet méltányos és szociális módosításával kapcsolatosan volna foganatosítható. Ekként az értékhatár felemelésével szemben a díjtételek rendezésével nyerne a közjegyzői kar ellenértéket. Szerk.

A jegyzői magánmunkálatok galériája. Amióta a Kir. Közjegyzők Közlönye a magyar jogrend e kóros kelevényének kiirtása érdekében megindított akcióját energikusabb lendülettel folytatja, olyan bőséggel kapjuk a jegyzői magánmunkálkodás változott remekeit, hogy azokból akár egy egész lapszámot is megtölthetnénk. Erre a rendelkezésre álló nagy anyagbőségre tekintettel, szelektálnunk kell a közlendő esetek között s ezuttal már csak a a legpregnansabb esetek közlésére szoritkozunk:

1. Az újkéri községi jegyző dicsőségét zengi az alábbi ajándékozási szerződés, amelyet a 83 éves ajándékozó halálát megelőzően 10 nappal készített. Az okirat tartalmából és körülményeiből minden kétségen felül kitűnik, hogy az ajándékozonak tulajdonképpen szándéka nem ajándékozási szerződés megkötésére, hanem végrendelet alkotására irányult s a jegyző mégis szerződést készített vele. A szerződésből világosan kiütközik az a kínos igyekezet, hogy ez az ügy akár mint élők között kötött ügylet, mint amelyben a házastárs is érdekelve van, akár pedig mint hagyaték, a közjegyző elől elvonassék. Az ajándékozonak a szerződésben szereplő gyermekein kívül különben még két leánygyermeke is van, akik a szerződésben egyáltalán nem szerepelnek, holott az az ajándékozó egész vagyonáról rendelkezik. Ezt a jegyzői műremeket, amelyből nyilván a perek egész légiója fog keletkezni, az alábbiakban adjuk át a hallhatatlanságnak:

„Ajándékozási szerződés Meiyet Antal János (nős Borossai Annával) másrésztől Antal Anna Artner Istvánné, Antal István (nős Balogh Ilonával) Antal János (nős Tóth Máriával) mint megajándékozott gyermekek kötöttek meg a következőkben.

1. Antal János (nős Borossai Annával) ajándék címén átadja Antal Annának (következik az ingatlanok telekkönyvi felsorolása) 209 P. becsértékben, Antal Istvánnak (következik az ingatlanok telekkönyvi felsorolása) 2038 P. becsértékben, azzal, hogy vérszerinti törvényes utódok nélküli elhalálása esetén . . . hrsz. ingatlan Antal János (nős Tóth Máriával) újkéri lakos, illetve törvényes utódaira a . . . hrsz. ingatlan pedig Antal István összes testvéreire, illetve ezek törvényes utódaira száll vissza. Ezen kikötmény (!) telekkönyvi bekebelezését a felek nem kívánják.

Antal Jánosnak (nős Tóth Máriával) (következik az ingatlanok telekkönyvi felsorolása) összesen 7365 P. becsértékben.

2. Megnevezett megajándékozottak az 1. pontban írt ingatlanokat köszönettel átveszik. Birtokba azonban az ajándékozó és felesége Borossai Anna halála után következő gazdasági év leteltével lépnek, kivéve Antal Jánost (nős Tóth Máriával), aki az ajándékozó halála után azonnal birtokba lép, sőt Antal Anna és István ingatlanait is birtokolja addig, amíg ezek figyelemmel az előbb írt feltételre birtokba nem lépnek.

3. Clausula intabulandi.

4. Az átadott ingatlanokon fennáll az ajándékozó életfogytig tartó haszonélvezeti szolgálmi joga, ennek telekkönyvi bekebelezését azonban nem kívánja. (Ami természetes is, minthogy az ajándékozó halálos ágyon fekvő 83 éves beteg öreg ember, aki a szerződés kelte után 10 napra meg is halt.)

5. Az ingatlanon lévő bekebelezett teherről intézkedik.

6. Antal János köteles az ajándékozó és felesége gyógykezeléséről, elhalálásuk után tisztességes eltemetéséről gondoskodni. Ezen szolgáltatás, beleértve az ápolást is, értékét 500 P.-re teszik. Az ajándékozó korábbi elhalálása esetén köteles az ajándékozó feleségét Antal János (nős Tóth Máriával) eltartani, mint szülőjét életfogytig . . . ectr.

Felolvastuk, megértettük és négy tanu előtt elfogadva aláírtuk.

Újkér, 1934. május hó 1-én.

Előttünk: Négy tanu.

Antal János s. k.,

+++ azaz Borossai Anna névirója egyik tanu
(a megajándékozottak aláírásai).“

(Beküldte *Tamásfalvi Thury Géza dr.* csepregi kir. közjegyző.)

2. A paposi községi bíró, aki bizonyára résztvett az illetékes jegyzőjétől tartott magánjogi tanfolyamon s aki, a községben jegyző nem lévén, jegyzői recept szerint a reá nézve már épenséggel tilalmas magánmunkálati területen kalózkodik, az alábbi minden részleteiben hatálytalan nyilatkozatnak címzett végrendeletet követte el:

„Nyilatkozat. Alulírott özv. Bordás Jánosné szül. Horváth Zsuzsanna szül. 1849 dec. 20. Nagy Géza közs. bíró, Havelanty József esküdt, Lemák Ferenc, Demeter Antal, Szombathy József és Viga Imre tanúk előtt kijelentem, hogy a paposi határban az irtás düllőben levő szántó földem leányomnak Viga Imrénének hagyom még él haszonélvezetül. A tulajdonjogot pedig unokámra Viga Antalnak hagyom azért, mert hűségesen gondomat viseite, sőt előregedésem bekövetkeztével gyámolított. A köztünk létrejött egyezés szerint Horváth Antaléknak jár 50 P. azaz ötven pengő, amit a fent említett földem öröklője Viga Antal tartozik megfizetni. Ugyancsak a temetésem is ő fogja rendezni és ő fogja az összes fizetnivalót ellátni. Ez ellen a rendelkezésem ellen sem a vömnek, sem az unokáimnak kifogása nincs és kijelentem, hogy ezen határozatom kijelentését tőlem senki nem követelte és nem erőszakolta. Ezeket évekkkel ezelőtt családiásan letárgyaltuk és most, midőn a végórám közeledni érzem, írásba óhajtom foglaltatni.

A bekebelezési és átírási költséget az öröklő Viga Antal fogja fizetni.

Ezen nyilatkozat előttünk felolvastatott és megmagyarázás után aláíratott. Papos, 1933. dec. 23-án.

özv. Bordás Jánosné örökségahagyó, néviró Nagy Géza s. k. bíró, Viga Antal s. k. örökös, Viga Imre s. k., Nagy Géza s. k. bíró, Havelant József s. k., Lemák Ferenc s. k., Szombathy József s. k., Demeter Antal s. k. P. H.

3. Darabant Miklós és özv. Schwetz Mihályné Szlávits Erzsébet fábiánháza lakosok 1928. január 11. napján az anyakönyvvezető községi jegyző előtt házasságot kötöttek. Ugyanezen a napon ugyanaz a községi jegyző, ugyanazokkal a felekkel, elhallgatva, hogy azok már házastársak, vagy legalább is jegyesek, egy okiratot íratott alá, amelyben az asszony részére férje vagyónának holtigtartó haszonélvezeti jogát biztosítja. Az okiratot a jegyző csak az asszony hosszas sürgetése után 1933-ban adta be a telekkönyvi hatósághoz, amely a haszonélvezeti jog bekebelezését el is rendelte. A vonatkozó végzés kézbesítése után kis idővel a férj a házassági anyakönyvi kivonatot bemutatta a telekkönyvi hatósághoz s ezzel igazolta azt, hogy a nyilatkozat kiállítása idejében a felek már házastársak voltak s mert a megállapodás nem volt közokiratba foglalva, az érvénytelen, ezért a bekebelezést elrendelő végzés hatályon kívül helyezésével az eredeti állapot helyreállítását s a haszonélvezeti jog törlését kérte, amit a telekkönyvi hatóság elrendelt. Az asszony előadásából megállapítható volt, hogy a jegyző a házasságkötés között az okiratot tudatosan rosszhiszeműen szerkesztette, rosszhiszeműen halasztotta öt évig annak a telekkönyvhöz való beadását, rosszhiszeműen ő adta a férjnek a tanácsot, hogy az érvénytelen okirat alapján történt érvénytelen bejegyzést hatálytalanítsa. A jegyzőnek ebben az ügyben tanúsított ténykedése a magánjog területéről legalább is a fegyelmi eljárás területére csap át s ott egy elég súlyos fegyelmi vétség tényálladékát állapítja meg. Nem ártatjuk magunkat azonban azzal, hogy ez a fegyelmi eljárás tényleg meg is indult, sőt sajnálatosan állapíthatjuk meg, hogy magánmunkálati baklövések miatt a jegyzők ellen fegyelmi eljárás megindításáról tudomásunk egyáltalában nincs.

4. Ezuttal ismét egy községi bírótól szerkesztett „ideiglenes házassági szerződés“ és „menyasszonyi hozomány“ diszes címet viselő okiratokat mutatunk be, amelyekben az alaki és anyagjogi sületlenségek csak úgy ordítanak s amelyekkel kapcsolatosan megdöbbenő az a felületes és lelketlen cinizmus, amelyekkel a zugírás községi bíró a községi lakosság jelentős vagyoni érdekeinek veszélyeztetésére vállalkozik.

„Ideiglenes házassági szerződés.

Melyrészről Jekli Józsefné szül. Lucz Erzsébet, másrészről Meczner Antal és Gnandt Mária Jekli Józsefné ad az Polikad fiának egy negyed külső birtokot Jekli Antal felől és azt a házhelyet Gnandt Antal mellett avval a kikötéssel, hogy az ami Jekli Antal csere képen lesz azt a részt egyedül polikutrészt terheli, ezenkívül Jekli Józsefné még ad a fiának 2 igás lovat számmal együtt és szekeret, egyben Jekli Józsefné kiköti haszonélvezetül minden évben 1 mázsa búza, 1 mázsa rozs tisztán átadni, de csak akkor, ha az a többi földet átírja, továbbá tartozik Polikart és leendő neje Meczner Veronika 2 méter kemény tűzifát hazaszállítani, továbbá Jekli Józsefné még kiköti haszonélvezetül az erdőnyulási földet és országút nyiresít ennek a földet tartozik megszántani és a termést hazaszállítani.

„Menyasszonyi hozomány.

Meczner Antal és neje Gnandt Mária az Veronika leányának Jekli Polikard földje után Gnandt Antal mellett tartoznak egy nyolc méter széles és husz méter hosszú épületet felépíteni és tartoznak két ablakot és egy konyhajtót és egy szoba és kamra és egy ól ajtót megvenni. Továbbá még Meczner és neje Gnandt Mária ad a leányának a körte laposi föld és a kis kesejői földet, továbbá a ószölőt az egészben a kapuhegyi szőlőben husz sor Táninger Alajos felől a répahegyi szőlőt Meczner Antal és Gnandt Mária holtuk után adják át használatba, de az ószölő a mai naptól használatba vehetik de azonban viselik minden terhet is. Továbbá Meczner és neje kiköti, hogy a körtelaposi földet még az ajándékozók fogják 1928. évre a termést learatni.

Ezen ideiglenes szerződés a felek előtt felolvastatott és megmagyaráztatott és elfogadtatott.

Mérk, 1928. január 22.

Ajándékozók: Meczner Antal, néviró Jekli Károly s. k., Gnandt Mária + néviró Jekli Károly s. k. Sulcz Erzsébet s. k., Tanúk: Jekli Sándor s. k., Meczner István s. k. Ajándékozottak: Jekli Polikorp s. k., Meczner Veronika s. k.

5. A vállalji községi jegyző sem akarván jogi tudás és készség tekintetében a községi bírók mögött maradni, idősebb Metzner Antal és neje Gnandt Mária fia István mint völegény, valamint Pék Jakab és neje Simák Mária leányuk Róza, mint menyasszony között Vállajon 1933. február 28. napján kelt „ideiglenes házassági szerződést“ készít, amely szerint a völegény szülei külső ingatlanokat és gazdasági felszerelési tárgyakat adnak át fiúknak, a menyasszony szülei pedig készpénzhozományt egy ingatlant, valamint kelengyét. A völegény azonban az átvett ingatlanok vételárát megfizetni tartozik, amellet életjáradéki szolgáltatásokat nyújt s az átvett ingatlanok egy részét életjáradék címén haszonélvezetül engedi át. Ez ellen a szerződés ellen a jegyzőnek némi aggályai lévén, újabb szerződést készített, amelyet már ajándékozási szerződésnek tüntet fel s amelyben a völegény szülei,

akik az ajándékozók a maguk részére „utóörökösödési jogot“ kötöttek ki. Az eset érdekességéhez tartozik, hogy ezt az utóörökösödési jognak címzett csodabogarat a telekkönyvi hatóság fel is jegyezte.

A *vállaji jegyző* ebben az ügyben a fentiekben vázolt tevékenységével az érvényes jogszabályokon valóságos tömeggyilkosságokat követett el s *érthetőnek találjuk, hogy ő, vagy ő az irodai utódja a kellően megalapozott házassági vagyoni jogi praksisa alapján indokoltnak találta a megyei közgyűlésen azt a hírhedt indítványt beadni, amely szerint a jegyzői magánmunkálatok nemcsak fenntartandók, hanem kiterjesztendők a házastársak és jegyesek között létező jogügyletekre is.*

(A 2—5. alatti esetekre vonatkozó tényállást közölte Velsz Elemér dr. mátészalkai kir. közjegyző.)

6. A tiszánánai jegyző 1932. március 2. napján jegyzőkönyvet vett fel, amelyben özv. Kovács Imréné Ipacs Borbála előadja, hogy 1930. december havában végrendeletet készített. Azóta viszonyai változtak s ezért végrendeletét meg akarja semmisíteni. Mivel azonban az kezei között nincs, ezért a jegyzőkönyvet aláírt négy tanú előtt kijelenti, hogy végrendeletét megsemmisíti s ha azt halála után bárki felbontaná és érvényesíteni akarná, az a hagyatéki bíróság részéről a jegyzőkönyv alapján érvénytelennek tekintendő és megsemmisítendő legyen. A jegyzőkönyvet a fél kereszt vonásával látta el, négy tanú és a jegyző azt egyszerűen aláírták. Özv. Kovács Imréné most már nyugodt lehet, hogy végrendelete hatálytalan, hiszen az örökösödési ügyek legfőbb hatósága a jegyző kimondotta, hogy *az a hagyatéki bíróság által érvénytelennek tekintendő.* Ha mégsem lesz érvénytelen a végrendelet, szegény özvegy Kovács Imréné tévedett, amint hogy végzetesen tévedett a községi jegyző a végrendeletet visszavonó nyilatkozat alakításai tekintetében.

7. A poroszlói községi jegyző készítette a nemes egyszerűségre, amellet azonban az értelmetlenségre iskola példát nyújtó alábbi adás-vételi szerződést: „Mely Lázók Imre, Lázók Róza, — Farkas Lajos és Farkas Franciska mint eladók. 1. Eladók eladják, vevők megveszik a poroszlói 1516. számú betltben A+1 sor 216. hrszám alatt felvett ingatlant a hozzákerített telekkönyvvezetlen közterrel együtt tehermentesen 160 P., azaz egyszázhatvan pengő vételárért. 2. A vételár kifizettetett, — eladók annak átvételét elismerik és nyugtatják és a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését megengedik. 3. Vevők a megvett ingatlanak mai napon birtokába

lépnek s ettől fogva huzzák hasznait, de viselik terheit, így az adót is. — Szerződés felolvasva aláíratott. Poroszló 1927. évi Lázók Imre k. v. + Lázók Róza k. + v. Farkas Lajos k. + v. Farkas Franciska k. + v. Előttünk: olvashatatlan aláírás s. k. okiratíró, magyarázó és néviró, Csaba Gergely s. k. Gál Imre s. k.“

A szerződésből csupán csak azt a jelentéktelen csekélységet nem lehet megállapítani, hogy kik a vásárlók s hogy a szerződés mikor kelt. Az tiszta véletlen, hogy a szerződésen keresztvonással szerződő egyik eladó még 1906-ban elhalálozott.

8. Ugyancsak a poroszlói jegyző Rohonczy Mihályné Gyurcsik Anna részéről férje Rohonczy Mihály részére meghatalmazást állít ki, ingatlanok eladása s pénz felvételére vonatkozólag. A meghatalmazásra reávezeti ezt a záradékot: „fenti aláírások hitelül, Poroszló, 1927. évi február hó 6-án. Andó s. k. főjegyző, Szabó Joachim s. k. h. bíró. P. H.“ Ez a jegyző úgy látszik már minden irányban átruházott közjegyzői hatáskörben jár el. Férj és feleség között jogügyletről okiratot állít ki, az aláírásokat hitelesíti. (Tehát hét évvel megelőzte a mátészalkai kiáltványt, amely a jegyzőknek hatáskörébe kívánja átruházni a házastársak között létrejött jogügyletekre vonatkozó okiratokat!)

(A 6—8. alatti esetekre vonatkozó tényállást közölte Onody Kálmán dr. tiszafüredi kir. közjegyző.)

9. A hitelesítési ténykedés a községi bírónál is elég alaposan lábrakapott, különösen a váltó aláírások hitelesítésére vonatkozólag. Az igali községi bíró 1933. május 27-én kelt, a hátsi községi bíró és egy esküdt 1933. április 26-án kelt, a váradi községi bíró 1933. június 9-én kelt s a csibráki községi bíró 1933. április 21-én és október 20-án kiállított váltókon az aláírók névaláírásait hitelesítették. Az utóbbi váltó hitelesítési záradékát a községi bíró a következő ékes magyarsággal állította ki: „*Igazolom, hogy jelen váltó Semberger Antal Sönfelt Katalin Szeltner József és Tiszberger József nálom irtag alá. Szeltner sk. bíró P. H.*“

(Közölte Cholnoky Imre dr. budapesti kir. közjegyző.)

10. Hogy a magánmunkálatok tekintetében a községi jegyzők mennyire mellőzik a terror minden eszközét s mennyire nem élnek vissza hivatalos hatalmukkal, arra bizonyíték a hozzánk beküldött alábbi szövegű idézés: „Idézés: özv. Gyarmati Józsefné . . . lakost felhivom, hogy haszonélv. törlése végett az 1. számú irodában az

1934. évi június 21. napján d. e. 8 órakor a törvényes következmények terhe mellett jelenjen meg . . . 1934. június 18. . . . sk. főjegyző. P. H.“ A törvényes következmények terhe alatt megidézett felet a jegyző úr egyszerűen magánmunkálati ügyben *idézte* magához. Próbált volna csak ez a szegény fél ezekután azzal a magánmunkálattal ügyvédhez, vagy közjegyzőhöz fordulni! —

Örvendetesen értesültünk különben arról, hogy az igazságügy-miniszter nemrégén bocsátott ki egy rendeletet az első folyamodású bíróságok vezetőihez, amelyben őket a jegyzői munkálatok és a zugirászati ténykedések tekintetében adatokat közlő, véleményes jelentés tételére hívta fel. Nem hinnénk, hogy csalódnánk, ha ezt a rendeletet a jegyzői magánmunkálatok tekintetében egy nagyfontosságú lépésnek minősítjük.

A sikertelen árverés költségei. 60600/1926. I. M. rendelet 30. §-ának 3. bekezdése helyes értelmezése tekintetében ellentétes felfogás alakult ki egyrésztől némely bíróságok, másrésztől pedig a közjegyzőknek némely bíróságoktól akceptált álláspontja között. A közjegyzők — helyesen — azt vitatták, hogy amikor a közjegyző az árverésre kitűzött helyen megjelent, ott a végrehajtatók az árverés megtartását kívánták, a közjegyző az árverési feltételeket felolvasta, felhívta a jelenvoltakat, hogy a megállapított bánatpénz összeget fizessék le s az árverési feltételeket írják alá, amely felhívásra azonban senki sem jelentkezett illetve ekként az árverés vevők hiányában érdemben foganatosítható nem volt: ezt olyan értelemben sikertelen árverésnek, hogy ebben az esetben csupán a hivatkozott díjrendelet 30. §. 3-ik bekezdésében meghatározott minimális díj járna, minősíteni nem lehet s ilyen esetekben a közjegyző a 30. §. 1. bekezdése alapján a 4. §. szerinti fokozatos díjat jogszerűen számíthatja fel. Ezt az álláspontot eddig a bíróságok s ezek között a budapesti bíróságok sem osztották: most azonban a budapesti kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróság az egyik közjegyző felfolyamodása következtében hozott 21 Pf. 5575/1934. számú végzésével kimondta, hogy a hivatkozott *díjrendelet 3. bekezdése, csak abban az esetben alkalmazható, ha az árverés egyáltalában nem tartatott meg, abban az esetben azonban, amidőn az megtartatott, de árverelő hiányában sikertelen maradt, a kiküldött kir. közjegyzőt a 30. §. első bekezdésében meghatározott s a kiküldési ár alapul vétele mellett számítandó díjáltalány illeti meg.* Örömmel és megnyugvással állapítjuk meg, hogy a közjegyzők

többször kifejtett s kellően megalapozott felfogását végre a Budapesten tartandó árverésekre vonatkozóan a végső fokon döntésre hivatott u. n. Medzihradszky tanács is magáévá tette.

Hagyatéktárgyalási díj jelzálogjogi biztosítása. Ismét egy sok évtizedes gyakorlatot változtatott meg a pénzügyminisztérium egyik újkeletű rendelete. A hagyatéktárgyalási díj jelzálogjogi bekebelezése az állandó birói gyakorlatnak megfelelően illetékmentes volt a III. díj. 85 tétel szerinti személyes mentesség alapján, miután a kir. közjegyző a hagyatéki eljárást, mint birói megbízott folytatta le s őt az 1927. évi IV. t. c. 17. §-a értelmében a hagyatéki ügyek intézésében a birói kiküldött jogállása illeti meg. A 60600/1926. I. M. sz. díjrendelet 29. §-a, mely a díj jelzálogjogi biztosításról intézkedik, seholsem utal arra, hogy a jelzálogjog bejegyzése után illeték lenne fizetendő. Amennyiben az alaptörvény, vagy a rendelet bejegyzési illetékekkel kívánta volna terhelni a közjegyzői díjak jelzálogjogi biztosítását, ennek módozatai iránt is valamelyes vonatkozásban intézkedett volna. A közjegyzők hagyatéki eljárás során felmerülő díjai, miután a közjegyző hatósági megbízásban jár el, igazságügyi közszolgáltatási jellegű díjaknak tekintendők.

A m. kir. pénzügyminisztérium 1934. június 8-án kelt 53216/VIII.a/1934. sz. rendelete értelmében a kir. közjegyző javára hagyatéktárgyalási-díjkövetelés biztosítása céljából elrendelt jelzálogjog bejegyzés illeték-köteles. Ha az összeg olyan, hogy a bélyeggel való lerovás értékhatárán alul esik, e bejegyzési illetéket a bejegyzési kérvényen, illetőleg az erre irányuló jelentésen, ha a bejegyzés kérelmezése a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvben történik, akkor a jegyzőkönyvön bélyeggel kell leróni.

Ennek a miniszteri rendeletnek következtében, mely évtizedes gyakorlaton és birói döntéseken teszi túl magát, (sajnos azonban a közigazgatási bíróság legújabb keletű határozata volt közvetlen motivuma a P. M. rendelet kibocsátásának. Szerk.) hagyatéktárgyalási díjaink jelzálogjogi bekebelezése után a hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvön törvénykezési bélyegjegyekben a bejegyzési illetéket le kell róni. A bejegyzési illeték 1% + ennek 20%-a a bejegyzendő jelzálogjog értéke után. Az 1500/1929. P. M. rend. 25. §. és 163600/1926. P. M. rend. 73. §-a alapján a 200 pengőn aluli értékre vonatkozó bejegyzés illetékmentes. Amidőn kikerekítés következtében száll le a kiszabás alapja 200 pengőre, akkor már lerovandó az illeték. Tehát pld. ha a bekebelezendő díj 202 pengő, akkor a bejegyzési illeték lerovandó,

dacára annak, hogy a kikerekítés folytán a kiszabás alapja 200 P. Ily kikerekített 200 pengős illetéklapnál, az illeték 2 P 40 fillér, mely törvénykezési bélyegben rovandó le a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvön. Az 5100/1931. sz. rendelet 67. §-a értelmében a bejegyzési illetéket 50 pengőig bélyegben kell leróni. Ezen értékhatáron felül is le lehet róni bélyeggel az illetéket, azonban leróható az ez esetben akár közvetlen módon, akár kiszabás alapján. *Kepes János dr.*

A birói megbizotti hivatalos iratok másolatai hitelesítésének bélyege 2 Pengő. A Budapest székesfővárosi kir. pénzügyigazgatóság 124439/1934. IV. a szám alatt az alábbi köriratot intézte a budapesti közjegyzőkhöz: „Felmerült kételyek eloszlátása céljából a kir. pénzügyigazgatóság felhívja t. Cim figyelmét arra, hogy a hivatalos őrizetében lévő hivatalos és magán iratokról kiadott másolatok hitelesítése után az 1931. évi 5100/M. E. sz. rendelet 25. §-ának 1. bek. alapján 2 ar. P illeték rovandó le. A hivatkozott rendelet 25. §-ának 1. bekezdése és a 19. §. 3. bekezdése szerint ugyanis csak a 25. §. alá nem tartozó másolatok hitelesítése esik 1 ar. P illeték alá (feltéve, hogy jogügyletet nem tartalmaz), míg a hivatalos iratról vagy hivatalosan őrzött magánokiratokról hatóságok, hivatalok, vagy hivatalos személyek által készített másolatokra 2 ar. P illeték jár. Az örökösödési eljárásról alkotott 1894. évi XVI. t.-c. módosításáról szóló 1927. évi IV. t.-c. a közjegyző ügykörébe az örökösödési eljárás során felmerült oly tennivalókat is utalt, amelyekre nézve a törvény 17. §-a szerint a kir. közjegyzőt a birói kiküldött jogállása illet meg. A közjegyző tehát az ügykörébe utalt birói hatáskör alapján hivatalos és magánokiratokat tart őrizetében addig, míg a hagyaték letárgyalásával kapcsolatos teendőket be nem fejezi. Az ekként hivatalos őrizetében lévő iratokról hiteles másolatot kérő felek tehát hozzá nem közjegyzői minőségben, hanem, mint az iratokat őrző hivatalos személyhez: birói kiküldöthöz fordulnak. Az általa így, vagyis birói kiküldötti minőségben, tehát mint hivatalos személy által hitelesített másolatok ennél fogva az 1931. évi 5100/M. E. sz. rendelet 25. §-ának 1. bek. értelmében 2 ar. P illetékekkel látandók el. Budapest, 1934. évi június hó 7-én *dr. Ringeisen s. k.* ministeri tanácsos, pénzügyigazgató h. P. H.“

Ez a körirat természetesen nem érinti a hiteles kiadványokra az 5100/1931. M. E. rendelet 3. § 1. és 4. bekezdései alapján megállapított ívenként egy pengős bélyegilletéket. A közjegyzői

okiratokról készített hiteles másolatok bélyegilletéke, ha az okirat jogügyletet nem tartalmaz egy pengő, ellenkező esetben kettő pengő. A másolat hitelesítése után lerovandó bélyeg azonban nem lehet több, mint amennyi bélyeg illeték az eredeti okirat első íve után járna. (5100/1931. rendelet 19. §. 3. és 4. bekezdés) A fentiekben közölt körirat tehát csak azokra a másolatokra vonatkozik, amelyeket a közjegyző birói megbizotti minőségben hozzakerülő iratokról ad ki (előzetes bizonyítási eljárás, örökösödési eljárás).

Helyreigazítás. E közlöny legutóbbi számának 174. oldalán a közjegyzői díjak kívánatos és indokolt elsőbbségéről szólva a kamaraközi értekezlet memoranduma az 1898. évi XII. törvénycikk 1. §-ára hivatkozik. Ez a hivatkozás azonban téves, mivel a helyes hivatkozás az 1918. XII. törvénycikk 1. §-ára vonatkozik, amely felhatalmazta az igazságügyminisztert arra, hogy a közjegyzői díjakat, azok behajtása és érvényesítése módozatait — *a törvények rendelkezéseitől eltérően is* — rendelettel szabályozhatja. Ennek a törvényes felhatalmazásnak alapján bocsátotta ki az igazságügyminiszter a jelenleg is érvényben levő 60600/1926. I. M. rendeletét s így törvényes akadálya nem volna annak, hogy a közjegyzői, illetve hagyaték tárgyalási díjak elsőbbsége — ingó és ingatlan árverések-nél, csődben és kényszeregyességi eljárásban — rendelettel állapíttassék meg.

Kihirdetett törvények:

Az 1934. évi V. t.-c. a külföldi áruk származási helye hamis megjelölésének megakadályozása tárgyában Madridban 1891. évi április hó 14-én kelt, Washingtonban 1911. évi június hó 2-án és Hágában 1925. évi november 6-án felülvizsgált nemzetközi megállapodás becikkelyezéséről.

Rendeletek

70.950/1934. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

4150/1934. M. E. sz. A védett birtokkal kapcsolatos végrehajtási és egyéb eljárási rendelkezések kiegészítése és módosítása.

114.260/1934. K. M. sz. A távbeszélő-előfizetők névmagyarosítása esetében szükséges címváltozás díjmentessége.

86.675/1934. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Az örökösödési eljárás. Telman Sándor dr. könyvének második kiadásához. Előttünk fekszik Telman Sándor kartársunk nagy munkájának II.-ik kiadása. Egy pillanatra a külső formával foglalkozom. Mert ez is nagy meglepetés. Vidéki nyomda munkája. Büszke lehet a kivitelre a vidéki magyar nyomdaipar. Remek papír. Kézzel szedett betűk. A törvény és novella szövege feltűnő vastag betűvel. A végrehajtási utasítás rendes garmond betűkkel, annak novellája dült betűkkel. Joggyakorlat, magyarázat jegyzetbe foglalva petit és kurziv petit betűkkel. A könyv jobboldalán fent a törvény-szöveg címe és szakasza, baloldalán a rendeletek címe és szakasza. Részletes mutatók. Amint kézbe vesszük a könyvet megállapítható, hogy egy rendkívüli gondossággal, gyakorlati érzéssel összeállított és külsővel bíró könyvvel van dolgunk.

Érdemben az első kiadással szemben nagy újítás a műben, hogy az egyes jogforrások nem önállóan és időrendi sorrendben vannak közölve, hanem a jogszabályok tartalmuk szerint összefüggően ez együvé tartozó törvény, rendelet és joggyakorlat együtt csoportosítva, szoros egységben van elénk állítva úgy, hogy az összefüggő jogszabályanyagot egy helyen, célszerűen összeállítva s egymással vonatkozásba hozva minden szükségtelenné váló keresgetés nélkül egy helyen látjuk szemünk előtt.

Az első kiadás 1928-ban jelent meg. Az azóta elmúlt hat év tapasztalatait, új jogszabályait, joggyakorlatát a mai helyzetnek megfelelően dolgozta fel ezen második kiadásban igen ügyes rendszerezéssel a szerző. Vitás kérdéseknél saját álláspontját is kifejti. Mindenütt kellően kidomborítja és hangsúlyozza az örökösödési eljárásban domináló közjegyzői ügyvezetési szempontokat. Rendkívüli érdekes anyagot dolgoz fel a kapcsolatos magánjogiak köréből. A speciális eljárási szabályokat, így a családi hitbizomány, az egyháziak hagyatékában való öröklés, vitézi- és haditelek, családi birtokra vonatkozó jogállapotot, a külfölddel kapcsolatos okiratok alakszerűségeit elméleti és gyakorlati szempontból a legvilágosabban tárja elénk.

Nagy öröm és nyereség a közjegyzői karnak ezen tartalmi szempontból és külső alakjánál fogva is nagybecsű munka. Megérdemli minden támogatásunkat. Nem anyagi szempont, hanem a

tudományszomj és a magyar közjegyzőség keretébe való tartozás felemelő öntudatának hatalmas egybehangzó akkordjai vezették Telman Sándort műve létrehozásában. Kivánjuk, hogy kartársunk minél gyakrabban szerencséltesse a hazai jogi irodalmat ily komoly nagyértékű és a nemzeti jogfejlődés szempontjából nyereséget jelentő munkával. A kartársak pedig ne mulasszák el, hogy Telman II. kiadású örökösödési eljárását asztalukon mindennapi kézikönyvül elhelyezzék. *Kepes János dr.*

A közjegyzői okiratok alaki kellékei. *Tanulmány. Irta: Halász Ákos dr., volt nagyváradi kir. közjegyző.* Fenti címen az elég szűkös és szegény közjegyzői szakirodalmat bizonyára értékes munkával gazdagító tanulmány fog rövidesen megjelenni. A mű hat fejezetre oszlik s miként szerzője az előszóban jelzi, négy évtizeden át szerzett tapasztalatai alapján a munkát a jövő nemzedék számára írta. A tanulmány bevezető részében elméleti fejtegetésekkel foglalkozik s azt akarja kimutatni, hogy a közjegyzői okiratokban azok általánosan megszokott szövege szerint több a felesleges látszat kellék, mint a törvényszabta érvényességi alaki kellék. Folytatólag a gyakorlati kérdéseket kívánja helyesen megvilágítani, majd iratmintákat közöl s végül a közjegyzői okiratokra vonatkozó bírói gyakorlatot ismerteti. A mű általában a címmel kapcsolatos minden kérdést tüzetes és tárgyilagos bírálat alá vesz. A mű részletesebb ismertetésére megjelenése után még rátérünk.

Jogtudományi Közlöny. (69. évf. 22-25. szám) A legutóbb megjelent 4 szám közül külön kell foglalkoznunk 23. számmal, amely amint azt a Szemle rovatban a szerkesztőség megállapítja, mint „szegedi“ szám a debreceni szám után második állomás akar lenni a Jogtudományi Közlöny vidéki körútján. Szegednek e közlemény szerint nem az egyetem, nem a tábla s nem a kamarák kölcsönöznek jogászai jelentőséget, hanem ellenkezőleg a jogi intézmények az ott élő jogászoknak munkájából és tehetségéből meritik éltető erejüket. Különböző jogi kérdésekről irtak különben a szegedi számba értékes cikkeket Polner Ödön dr., Horváth Barna dr. egyetemi tanárok, Hubay László dr. táblabíró, Eisner Manó dr. és Göncz István dr. ügyvédek. E számnak Ügyvédi Közlöny melléklapja is szegedi vonatkozású cikkeket közöl. Így első cikket Láng-Miticzky Ernő dr. szegedi táblai elnök tollából, amelyben megállapítja, hogy az általános gazdasági válság ideje alatt a magyar ügyvédi és a közjegyzői kar is igazán „hősi küzdelmet“ vívott. Ha munka itt-ott akad! is, a díjak vajmi gyéren folytak be. Némi talán nem egészen indokolt optimizmussal állapítja meg a táblai elnök cikke, hogy a gazdasági válságból való kibontakozás útjai kétségtelenül megnyíltak s a magyar ítélő bírák örvendve látják, hogy az igazságkeresésben legközvetlenebb munkatársaiknak az ügyvédeknek és közjegyzőknek gondterhes napjai letűnőben vannak. A 22. 24. és 25. számokban cikkeket találunk Tóth László dr., Timár Sándor, Fuchs József dr., Tunyogi

Szűcs Lajos dr., Berczel Aladár dr., György Ernő dr., Ujlaki Miklós dr. Munkácsy Ernő dr. és Földy Miklós dr. tollából. A melléklapként megjelenő Ügyvédi Közlöny nagy alapossgal foglalkozik a különböző ügyvédi kérdésekkel, részletekben közli a új ügyvédi nyugdíj tervezetet, megemlékezik a budapesti kamara közgyűlési tagjainak választásáról s a 25. szám melléklapja teljes szövegében közli Juhász Andor kuriai elnöknek a felsőházban legutóbb elmondott érdekes beszédét.

Helyesbítés. A Kir. Közjegyzők Közlönye ezévi 4. számában ismertettük Sándorfalvi Pap István dr. kuriai tanácselnöknek „Kötelestés örökbefogadás esetén“ című, a Jogtudományi Közlöny idei 13. számában megjelent érdekes cikkét. Az ismertetés abból indult ki, hogy a cikk a Kuria 4582/1931. számú ítéletében elfoglalt álláspontot revideálja. Ezzel szemben megállapítani kívánjuk, hogy a Kuria hivatkozott ítéletében esetleg felfedezhető visszásságra nem a cikk mutatott reá, hanem ellenkezőleg, mert a cikkíró figyelmét felhívták arra, hogy a döntésben esetleg visszásság lehet, a cikkben azt igyekezett kimutatni, hogy ez a visszásság nem fordulhat elő, ezt az álláspontját indokolta is. Ekként tehát az ítéletben elfoglalt álláspontot a cikk nem revideálni, hanem megvilágosítani és erősíteni óhajtotta.

Jog. (I. évf. 1. szám.) Alighogy megjelent a Jogtudományi Közlöny „szegedi száma“, amely a magyar vidéki jogászság jelentőségének és komoly nivójának újabb bizonyosságát kívánta szolgáltatni, Szegedről jelentkezett a magyar jogi irodalomban egy minden vonatkozásban komoly értéket reprezentáló új organum, a „Jog“ címen egy évnegyedes jogi szaklap. Az előfizetési felhívásban megállapítja a szerkesztőség, hogy jogi szakirodalmunknak általánosan tapasztalt hiánya, hogy a fővároson kívül élő jogi szakiróink a decentralizáció majdnem teljes hiányában nyilvánossághoz alig jutnak, másrészt pedig a vidéki bíróságok nagyértékű és elvi jelentőségű kérdések eldöntésében gazdag gyakorlata a közzététel célját szolgáló eszköz hiányában elvész, ami pedig a birói gyakorlat egyöntetűsége, de az egyetemes nemzeti jogfejlődés szempontjából is szinte pótolhatatlan veszteség. E szaklap megindításának fenti indokai mindenben helytállóak; az első szám maga pedig — minden más indoklásán kívül — gazdag tartalmának előkelő jogászi nivójával, az elmélet és a gyakorlat sikeres harmonikus rendszerbe foglalásával önmaga szolgáltat döntő jelentőségű bizonyítékot szükségessége és életképessége mellett. A szerkesztésében közreműködnek Debrecen, Győr, Pécs és Szeged legkiválóbb elméleti és gyakorlati jogászaik, táblai elnökök, bírák, egyetemi tanárok, ügyvédek, akik mellett a szerkesztés munkáját *Menyhárth* Gáspár dr. szegedi egyetemi tanár, a kiváló magánjogász vezetése alatt egy külön szerkesztő bizottság végzi. Az első szám vezető cikkét *Juhász* Andor dr. a Kuria elnöke írta. A folyóirat avatást ihletett

szavakkal végzi az ország első bírója, írván „legyen ez az új sajtóorganum a magyar jogéletnek életető eleme, életképes nemzeti hagyományaink hűséges gondozója, viszont életre való új eszmék termelő talaja; legyen az ellentétes életnézetek, elvek és meggyőzések lovagias küzdőtere s legyen a birói gyakorlat és a tudomány kölcsönös megtermékenyítésének közvetítő eszköze.“ Nívós cikkeket irtak még az első számba *Sólyom* Andor a győri, *Olchváry* Zoltán a debreceni, *Láng-Miticzky* Ernő a szegedi táblák elnökei, *Heller* Erik dr. szegedi egyetemi tanár, *Szell* Gyula dr. a szeged ügyvédi kamara elnöke, *Kelemen* Mózes dr. a pécsi ügyvédi kamara elnökhelyettese, *Szepessy* Aladár dr. szegedi pénzügyigazgató és *Menyhárth* Gáspár dr. szegedi egyetemi tanár. A Szemle rovat közleményei után a Magánjog, Telekkönyvi Jog, Polgári Perjog, Végrehajtási jog, Örökösödési eljárás, Hiteljog, Büntetőjog, s végül külön a védett birtokokra vonatkozó jogszabályokra tagozódott Döntvénytár következik, amely maga 50 oldalt, az egész számnak felét teszi ki. A hatalmas és érdekes gyakorlati anyag, amely egyébként sok közjegyzői vonatkozású kérdést is érint, úgy az elmélet mint a gyakorlati jogászság részére komoly értéket képvisel. A külső kiállítás tekintetében is nívós folyóirat további számait méltó érdeklődéssel várhatja az egész magyar jogászság s hisszük, hogy ennek a hézagot pótló új folyóiratnak hasábjain vidéki kartársaink munkáival is minél gyakrabban fogunk találkozni.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 75 évf. 6 szám) Az első cikket e számba *Swoboda* egyetemi tanár írta s ebben a vagyonekbevitel s az egyesületek felosztásának hatását harmadik személyekkel szemben teszi kritikai megbeszélés tárgyává, megállapítván, hogy az elkobzás és felosztásnak a hitelezők viszonylatában hatást előidéznie nem szabad. Hitbizományi helyettesítésnél az örökös és az utóörökös jogai és kötelezettségeiről ír ezután érdekes cikket *Haerdtl* Henrik dr. Több folytatólag közölt cikk után a legfelsőbb bíróság és a közigazgatási bíróság legújabb döntéseit s különböző közleményeket hoz még ez a tartalmas szám.

Magyar Jogi Szemle. (XV. évf. 6. szám) *Schuster* Rudolf dr., *Balás* T. Elemér, *Harmath* Jenő dr. és *Bakody* Aurél dr. külön cikkei, a Szemle, Irodalom, Előadások és Külföldi Jogélet rovatok sok érdekes közleményei adják ennek a számnak érdekes tartalmát. A birói gyakorlat legújabb eseteit s részben azok méltatását is hozzák a különböző szakjogi esettárak.

Jogállam. (XXXIII. évf. 5—6. füzet) Új jogelvek az új életviszonyokhoz címen irt e számban igen érdekes vezető cikket *Alföldy* Ede ny. táblai tanácselnök a cikk konkluziójaként megállapítván, hogy az új idők uralkodó eszméihez és törekvéseihez való hozzásimulás kötelessége alól a jognak annál kevésbé szabad magát kivonnia, mert azok az új eszmék és törekvések lényegileg megfelelnek az észszerűség követelményeinek és a társadalmi

erőviszonyoknak, amelyek akként alakulnak, hogy minden ellentállás hiába valónak bizonyul. Az ági vagyon pótlása címen írt folytatólagos cikket *Ludvig Rezső* kuriai bíró. A cikk író vitába száll sándorfalvi *Papp István* ny. kuriai tanácselnöknek ugyanazon szaklap ez évi márciusi számában megjelent cikkében foglalt s a kuria újabb gyakorlatának megfelelő azzal az álláspontjával, amely szerint az elajándékozott, vagy végrendelettel elhagyott ági vagyontárgy értékét a szerzeményből nem kell pótolni. Ennek a felfogásnak helytelenségét igyekszik kimutatni, megjegyezvén, hogy a bírói ítékezésnek az életen s nem a bíró egyéni elgondolásán kell alapulnia. Az életkörülmények bölcs mérlegelése a cikkíró szerint felette kétségessé teszik az ági vagyon pótlására vonatkozó felfogás helyességét. Az objektív felelősségről írt folytatólagos cikket *Sándorffy Kamil* kuriai bíró. *Kartal Ignác* dr. járásbíró ugyancsak az ági vagyon pótlására vonatkozó jogvitára s egyéb aktuális jogi kérdésekre vonatkozólag tesz észrevételeket, *Gold Simon* dr. a kiváló hiteljogász a biztosítási ügynökökről szóló jogászegyleti előadásának részleteit, *Hajnal Henrik* dr. budapesti ügyvéd az Officialitás a házassági perekben, *König Jenő* dr. ügyvéd az eljegyzésről, *Zajtai Imre* beszámíthatóság a jogcselekmények terén címen írt cikkeit, az Irodalom és Szemle rovatok gazdag közleményeit találhatjuk még ebben a számban.

Polgári Jog. (X. évf. 6 szám) Külön cikkek jelentek meg ebben a számban *Nyulászi János* dr., *Kohner Artur* dr. és *Iványi Lajos* dr. tollából. Jogalkotás, Joggyakorlat, Jogélet—Ügyvédség s végül a Jogirodalom állandó rovatokban bőséges olvasnivaló van még különböző szakkérdésekről.

Magyar Törvénykezés. (1934. év 12—13. szám) A 12. szám a Budapestre részleges és ideiglenes adómentességet biztosító 65500/1934. VII. számú rendelet teljes szövegét a 13. szám pedig a Kuria jogegységi tanácsának legújabb polgári döntvényeit hozza vezető helyen. Mindkét szám folytatólag egyes csoportosításban és feldolgozásban ismerteti a legújabb bírói gyakorlat fontosabb eseteit, a Fórum és A szerkesztő postája állandó rovatok hoznak még sok érdekes közleményt. Ezek egyike az új közjegyzői nyugdíjszabályzatot megállapító 15600/1934. I. M. számú rendeletről szólva azt állapítja meg, hogy az ügyvédi nyugdíjszabályzattal szemben ebben a rendeletben nincsen olyan rendelkezés, hogy a nemfizető tagot a közjegyzők sorából törölni kell. Szigorú értelemben a közlés helyes, azonban a 15600/1934. I. M. rendelet 43-ik §-a szerint a hátrálékos tag állásától ideiglenesen felfüggeszhető, ami végeredményben az ideiglenes törléssel egyjelentőségű.

Notariatszeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja 14. évf. 6 szám) *Oswald* és *Danninger* ügyvédek irtak e számba külön cikket a társasági szerződés illetékéről és egy jelzálogjogi részletkérdésről. Egyesületi közleményeket, irodalmi szemlét hoz még e szám.

Illetékügyi Útmutató. Különös tekintettel a kir. közjegyzői gyakorlatra. II. kiadás. Irta: *Antalffy-Zsiros Aladár* dr., budapesti kir. közjegyzőhelyettes. A fenti címen 1931. évben jelent meg *Antalffy-Zsiros Aladár*nak a rendeletek ezernyi tömegével agyon-tarkázott illetékügyi dzsungelben a közjegyzői gyakorlat számára igen értékes útbaigazítást és lehető tájékozódást nyújtó praktikus kézikönyve. Az elmúlt két évben megjelent újabb rendeletek s a közigazgatási

bíróságnak sok fontos illetékügyi kérdésben többé-kevésbé egységes állásfoglalást eredményező újabb két évi gyakorlata készítették a szerzőt arra, hogy munkáját átdolgozza s azt újabb kiadásban jelentesse meg. Mindjárt előjáróban meg kell állapítanunk, hogy nagy utánjárást, alapos tanulmányozást, rengeteg időt és fáradságot igénylő nehéz munkája szerény megítélésünk szerint teljes sikerrel járt. Egy olyan kézikönyvet bocsátott a közjegyzői pályán működők rendelkezésére, amelyben kiváló rendszerben s egységes összeállításban található fel a kúsza összevisszaságban szétszórt illetékügyi jogszabályok. Ez a kézikönyv a hivatásszerű illetékjogásznak is dicsőségére válnék s annak nemcsak a közjegyzői pályán, hanem minden más hivatásos jogászi pályán működők is igen értékes és gyakorlati hasznát vehetik. Nem állítjuk, hogy a munka tökéletesen „eligazít“ az illetékügyi labirintusokban. Amíg nincsen egységes illeték kodex, — amelyet már több mint egy évtized óta, mindaddig eredménytelenül beígértek, — addig tökéletes illetékügyi kézikönyvet összeállítani nem lehet. A rendszertelen illetékügyi rendeletek beláthatatlan tömegében s a közigazgatási bíróságnak ennek megfelelő bizonytalan s lényeges kérdésekben máról-holnapra változó gyakorlatában, a relativ tájékozódást nyújtó kézikönyv is minden elismerést, méltánylást s különösen pedig támogatást megérdemel. Az első kiadással szemben nagy előnye a most megjelent nagy terjedelmű, 324 litografált oldalt igénybevett újabb kiadásnak, a 86 oldal terjedelmű általános rész, amelyben az általános illetékjogi szabályokat a viszonyokhoz mért világos és érthető módon ismerteti, sőt az általános rész elején az általános szabályokra történeti visszapiantást is nyújt. A különös részben követi az első kiadás beosztását, azonban sok kérdésben revideálja előző állásfoglalását javarészt az újabban keletkezett jogszabályok rendelkezéseinek és a joggyakorlat kialakulásának megfelelően, nagyobb terjedelemben és áttekinthetőbb formában közli egyes kérdésekben a gyakorlat, sőt az elmélet álláspontjait is úgy, hogy a különös rész is — az első kiadáshoz viszonyítva — határozottan értékesebb és a gyakorlat céljait nagyobb eredménnyel szolgálja. Mindenképpen örömmel regisztrálhatjuk, hogy éppen közjegyzői kézből került ki egy ilyen kiváló illetékügyi szakmunka. A II. kiadás, amint már jeleztük megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VI., *Andrássy-út* 50. A mű ára 10 pengő s a szerző kívánságra részletfizetési lehetőséget is készséggel nyújt.

Illetékügyi Közlöny. (IX. évf. 6. szám) Végh Dezső p. ü. tanácsos „Egyetemlegesség és kezesség ingatlan átruházásoknál“, *Almássy Károly* p. ü. titkár pedig „Meghatalmazás, ítéleti illeték, bélyegátírás“ címen irtak ebbe a

számba gyakorlati tárgyú cikkeket. Az állandó rovatok sok közleménye után a szerkesztői üzenetekben különböző felvetett szakkérdésben nyilvánít a szerkesztőség véleményét. Így arra a kérdésre, hogy a túlterhelt haszonélvezet után, ha a terhet az állagörökös tartozik végrendelet értelmében viselni, jár-e ingatlan vagyónátruházási illeték, a szerkesztőség igenleges választ adott azzal, hogy természetesen az öröklési illeték is jár. Más kérdés, hogy egy ilyen túlterhelt és még haszonélvezettel is súlyosbított hagyaték átvételére gyakorlatilag örökös akad-e.

Joggyakorlat.

Magánjog.

55. Az öröklési szerződés jellegével bíró végrendelet a jogosított fél részére az örökhagyó halálával megnyíló öröklési jogot biztosít, arra azonban, hogy mint leendő örökös már az örökhagyó életében bármily igényt is érvényesítsen, jogot nem ad. (K. P. I. 3086/1933.)

56. Az a kikötés, mely szerint az ingatlanok átruházására vonatkozó jogügylet hatálytalanítása durva hálátlanság miatt sem követelhető, a jó erkölcsökbe ütközik és érvénytelen. (K. P. V. 4733/1934.)

57. A társadalmi és állami berendezkedés alapjául szolgáló házasság felbontásának kérdése magasabb közérdekek okából a magánfelek elhatározásának köréből ki van vonva s ehhez képest a házasság felbontására irányuló megállapodás a törvénybe és egyben a társadalom erkölcsi rendjébe is ütközik. A bontás kimondásához megkívántató, de ily törvényellenes megállapodáson nyugvó minden joglépés, mint a jó erkölcsökbe ütköző semmis és annak joghatályt tulajdonítani nem lehet. (K. P. III. 4317/1934.)

58. A hozomány oly ingó vagy ingatlan vagyon, amelyet a nő, vagy helyette és nevében, vagy reá tekintettel bárki más a nőnek a házasság terhéhez való hozzájárulása gyanánt a férjnek haszonélvezetül átad. A polgárjogi határozatok tárába a 714. szám alatt felvett határozat szerint a járadék hozomány a házastársak között való viszonyban a visszatartottnak tekintendő hozomány tőke kamatával, vagyis a hozomány hasznával azonos megemítés alá esik. (K. P. III. 3177/1933.)

59. A végleges nőtartásdíj jogi természete szerint a férj bármily nagy vagyona és jövedelme dacára a feleség az illő tartáson túl menő összegget nem követelhet, viszont a férj jövedelmének fokozatos csökkenésének arányában a tartásdíj is csökken. (K. P. III. 5859/1932.)

60. Ha örökhagyó végrendeletében a kötelesrésznek természetben való kiadását rendelte el, ettől a rendelkezéstől csakis a felek megegyezése esetén és csak akkor lehetne eltérni, ha a köteles résznek az örökhagyótól elrendelt módon természetben való kiadását valamely körülmény lehetetlenné tenné. (K. P. I. 1977/1933.)

Illetékjog.

40. A királyi közjegyző a bélyeggel lerovandó örökösödési illeték kiszámításának, lerovásának, vagy a lelet felvételének elmulasztása miatt sem bírsággal, sem rendbírsággal nem sujtható, ellenben ha a tárgyaláson jelenvolt feleket a lerovásra fel nem hívja, az 1920:XXXIV. t.-c. 45. §. 1. bekezdése s az 58. §. 1. bekezdése alapján rendbírság fizetésére kötelezhető. (Közig. bir. 13.927/1932.)

41. Fel- és lemenő ágon rokonok között ajándékozás formájában kötött jogügyletnél a megajándékozott lemenő ági rokontól az ajándékozó felmenő ági rokon tartásához szükséges mértékben szolgáltatandó kikötmények értéke után visszterhes jogügyleti illeték nem követelhető. (Közig. bir. 18996/1932. P.)

42. Az olyan rokkant, segítő és nyugdíjgyesület, amelynél a segítségre való igényt a tagoknak bizonyos ideig teljesített befizetései állapítják meg, ingatlanai után nem igényelheti 0.01% kedvezményes illeték egyenérték kulcs alkalmazását. (Közig. bir. 10.011/1932 P.)

43. Az előjegyzett jelzálogjog törlése iránt a jogosított részéről azon a címen kiállított törlési engedély, hogy az előjegyzést nem igazolta s igazolni nem is kívánja, csak állandó okirati illeték alá esik. (Közig. bir. 15995/1932. P.)

44. Váltóadóstól teljesített részletfizetésről a váltóra vezetett nyugta nyugtailleték alá nem esik. (Közig. bir. 7191/1933. P.)

45. Ha a váltó szövegében bekebelezési vagy előjegyzési engedély nem foglaltatik és a jelzálogjog a bíróság biztosítási végrehajtást rendelő végzése alapján jegyeztetett elő, a váltó illetékét 1%-ra kiegészíteni nem kell. (Közig. bir. 2656/1934. P.)

46. Jogelőd javára bekebelezett jelzálogjognak a jogutód javára való bekebelezése, illetve a hitelező személyében történt változás feljegyzése illeték-köteles. (Közig. bir. 14.371/1932. P.)

Szerkesztői üzenetek.

R. Z. A napilapok a mi tudomásunk szerint is az Országos Ügyvédszövetség intervenciója következtében, egyidőben — véleményünk szerint is helyesen — beszüntették a szerkesztői üzenetekben való ingyen jogi tanácsadást. Az előfizetőkért való súlyos verseny következtében azonban úgy látszik ezt a mindenképpen, különösen pedig most, a magyar ügyvédség és a közjegyzőség súlyos helyzetében minden indokkal helyeselhető álláspontjukat revideálták s

újra hasábszámra közlik a szerkesztői üzenetekben az ingyen jogi tanácsokat. Ha már tisztán az üzleti érdekeiket tekintik, ez a joguk kétségen felül vitathatatlan. Éppúgy vitathatatlan azonban az is, hogy ha már konkurrencsei akarnak lenni a jogászi foglalkozást hivatás-szerűen űzőknek, tegyék ezt azzal a tudással és lelkiismeretességgel, amelyet a jogi tanácsadásban a hivatásos jogászoknak is tanúsítaniok kell. A gixereknek itt előfordulniok nem lehet annál kevésbbé, mert a bizalommal hozzájuk forduló felekkel szemben csak erkölcsi felelősségük áll fenn. Az egyik legelőkelőbb magyar napilap nemrégén közölte például a következő szerkesztői üzenetet: „A hagyatéki bíróság az örökség elfogadása előtt, valamint abban az esetben, ha az örökös ismeretlen, vagy ha bizonytalan, hogy az örökséget elfogadta-e, az örökös képviselőjére hagyatéki gondnokot rendel“. Ebben az üzenetben csupán annyi, de elég lényegbevágó tévedés van, hogy ilyen jogszabályt a magyar örökösödési jog, illetve eljárás nem ismer. Szó szerint ilyen rendelkezés van ugyan a Polgári Törvénykönyv 1928. évi tervezetében, azonban s ezt az illető előkelő sajtóorganum jogi szakértőjének is illenék tudni, ezt a törvénykönyvet még életbe nem léptették.

Civis Romanus. A hatalmi érdekekért minden józan felfogás szerint a leglealázóbb vállalkozásokra is kapható előkelő kultúrnemzet agg külügyi reprezentánsát Kolozsvár magyar vértől és könnytől megszentelt történelmi földjén tett, a történelmi tényeket perfid módon meghamisító nyilatkozata honorálásaként tényleg román díszpolgárrá választották. Sietünk kérésére jogtörténelmi nézőpontból is megállapítani, hogy az oláh díszpolgárság korántsem azonos s nem tévesztendő össze a civis romanus-sal. Az egész világ előtt büszke öntudattal mondhatták a rómaiak „civis romanus sum“; az oláh polgárság azonban jogos büszkeséget indokoltan senkiből sem válthat ki. Ha az előkelő kultúrnemzet kivénült külügyi primadonnája mégis büszkeségi extázisba esett oláh díszpolgárrá választásakor, ez az ő gusztusának nem éppen túlfinomult voltát, igényének nem túlságosan túlzott fokát bizonyítja. Egyébként az öreg gall kakas — ellentétben összes kakastársai hajnalhasadást jelző kukorékolásával, — hiába igyekszik kukorékolása abszolút hamis hangjával a hajnal hasadását megakadályozni. Feltartóztathatatlanul pirkad már a magyar revízió hajnala, ha még olyan groteszk kakofoniában kukorékolnak is ellene a minden kulturális érzéket meghazudtoló természetellenes összeölelkezésben a gall és az oláh kakasok. Mégis csak „lesz még kikelet, Kolozsvár felett“.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI., Andrássy-ut 50. kir. közjegyzői iroda).

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.